

**Волинський національний університет
імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра романської філології**

ТЕЗИ

VII студентського наукового колоквиуму

« La philologie romane : le réel et les perspectives »

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 14 від 27 листопада 2025 р.)

Обговорено на засіданнях:

кафедри романської філології Волинського національного університету
імені Лесі Українки (протокол № 4 від 18 листопада 2025 р.)

Тези VII студентського наукового колоквиуму « *La philologie romane : le réel et les perspectives* » / за заг. ред. Л. В. Бондарук. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2025. 97 с.

Даний збірник містить тези наукових досліджень студентів факультету іноземної філології Волинського національного університету імені Лесі Українки, які були апробовані на VII студентському науковому колоквиумі « *La philologie romane : le réel et les perspectives* » 28 жовтня 2025 р. Вони окреслюють основну проблематику мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого аспектів французької філології.

Рекомендовано студентам-філологам спецфакультетів, які вивчають французьку мову та літературу.

ЗМІСТ

Секція 1: Літературно-поетичні аспекти французької мови

Бурик Аліна (група Фран – 29). Алгоритмичний світ тварин у байках Жана де Лафонтена (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).....	5–7
Добровольська Катерина (група Фран – 29). Тема життя і смерті в поезії Франсуа Війона (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).....	7–9
Казбулатова Анастасія (група Фран – 29). Філософія самопізнання в романі Лорана Гунеля «Бог завжди подорожує інкогніто» (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).....	10–11
Козачук Ірина (група Фран – 29). Автобіографічність у творчості Анні Ерно (на матеріалі роману «Жінка») (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).	11–14
Коломієць Олександра (група Фран – 48). Естетика реальності у сучасній французькій літературі (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).....	15–17
Кравчук Оксана (група Фран – 29). Особливості екзистенціалізму у творчості Альбера Камю (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).....	18–19
Мисюра Дарина (група Фран – 29). Сімона де Бовуар – жінка, що змінила історію (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).....	20–22
Шевченко Катерина (група Фран – 48). Марк Леві: особливості художнього стилю (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).....	23–26
Щербак Вікторія (група Фран – 29). Естетичні погляди та літературна творчість Жорж Санд (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. О. В. Станіслав).....	26–29

Секція 2: Сучасні вимоги до перекладу та інтерпретації оригінальних французьких творів

Березька Дар'я (група Фран–47). Норми і стратегії перекладу в аспекті редакторських вимог (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук).....	30–33
Бурик Аліна (група Фран – 29). Національно-культурні особливості регіонів Франції (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук).	33–35
Казбулатова Анастасія (група Фран – 29). Лексико-граматичні маркери емоційного франкомовного мовлення (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук)..	36–38
Мисюра Дарина (група Фран – 29). Микола Григорович Хвильовий як письменник та перекладач (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук).....	38–40
Нікуліна Валентина (група Лінгв – 3.10). Проблема безеквівалентного перекладу історичних термінів з культурно-контекстуальним компонентом (на прикладі роману Моріса Дрюона « <i>La Reine étranglée</i> ») (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук)....	40–43
Сковорода Олена (група Фран – 29). Національні традиції французького етикету: порівняльний аспект (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук).....	44–46
Ткаченко Ігор (група Фран–64М). Функції маніпулятивних засобів у франкомовному медійному дискурсі (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л.В. Бондарук).....	47–50
Хоміцька Соломія (група Фран – 29). Творення неологізмів у французькому медійному дискурсі (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук).....	50–52
Шостак Юрій (група Фран – 29). Зони розповсюдження французької мови на сучасній карті світу: лінгвокраїнознавчий аспект (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук).....	53–55

Шульга Анастасія (група Фран – 29). Особливості перекладу французьких топонімів (науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Л. В. Бондарук).....55–58

Секція 3: Лексико-семантичні та синтаксичні особливості французької мови

Антощенко Катерина (група Фран – 1.10). Французькі казки як джерело культурних цінностей (науковий керівник: канд. політ. наук, доц. С. О. Михальчук)..... 59–61

Гаврилюк Софія (група Англ – 44О). Мовна екологія: запобігання англіцизмам у французькій мові (науковий керівник: канд. філол. наук, доц. О. В. Галян)..... 61–64

Лаговська Софія (група Англ – 44О). Використання англіцизмів у франкомовному онлайн – просторі (науковий керівник: канд. філол. наук, доц. О. В. Галян)..... 64–66

Музика Надія (група Англ – 44О). Молодіжний сленг у французькій мові (науковий керівник: канд. філол. наук, доц. О. В. Галян)..... 67–69

Назарук Олена (група Фран – 1.10). Лінгвопрагматичні особливості французьких ідіом (науковий керівник: канд. політ. наук, доц. С. О. Михальчук)..... 70–72

Петля Адріана (група Фран – 1.10). Лінгвопрагматичні особливості вживання форм ввічливості у сучасній французькій мові (науковий керівник: канд. політ. наук, доц. С. О. Михальчук)..... 73–75

Петриченко Дар'я (група Фран – 1.10). Вплив англійської мови на французьку: лексичні запозичення та кальки (науковий керівник: канд. політ. наук, доц. С. О. Михальчук).....76–78

Петручик Анастасія (група Фран – 1.10). Французькі прислів'я та приказки як відображення національного характеру (науковий керівник: канд. політ. наук, доц. С. О. Михальчук)..... 79–81

Подольська Вікторія (група Фран – 1.10). Мова та гендер: особливості сучасної французької мови (науковий керівник: канд. політ. наук, доц. С. О. Михальчук)..... 81–84

Сорока Юлія (група Фран – 64М). Romy: як франкомовна блогерка створює власний стиль через сленг (науковий керівник: канд. політ. наук, доц. С. О. Михальчук).85–88

Хома Юлія (група Англ – 44О). Онтарська французька мова як приклад мовної варіативності (науковий керівник: канд. філол. наук, доц. О. В. Галян)..... 88–91

Цимбалюк Єлизавета (група Фран – 1.10). Французькі діалекти та регіональні варіанти мови (науковий керівник: канд. політ. наук, доц. С. О. Михальчук)..... 91–94

Чайковська Ольга (група Англ – 44О). Утворення та функціонування акронімів у французькій мові (науковий керівник: канд. філол. наук, доц. О. В. Галян)..... 95–97

Секція 1: Літературно-поетичні аспекти французької мови

Бурик А., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Станіслав О. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

АЛЕГОРИЧНИЙ СВІТ ТВАРИН У БАЙКАХ Ж. де ЛАФОНТЕНА

У творчості Жана де Лафонтена алегорія відіграє провідну роль, адже саме через неї автор розкриває складні суспільні, моральні й філософські питання. Використання тварин як персонажів дозволило йому створити художній світ, у якому людські риси, вади та чесноти набувають узагальненого й символічного змісту.

Тварини в байках Ж. де Лафонтена не просто діють як люди – вони уособлюють типові людські характери, соціальні ролі та моделі поведінки [2]. Наприклад, лев символізує владу й гординю, лисиця – хитрість і лестощі, осел – наївність або покірність, вовк – жорстокість і егоїзм.

Алегоричне зображення тварин стало своєрідною «маскою» для розкриття людських недоліків [1]. Байкар користувався цим прийомом, щоб уникнути прямого осуду або цензури, адже у Франції XVII століття пряма критика королівської влади була небезпечною. Завдяки тваринним образам він висловлював морально-етичні та політичні судження у формі жартівливої, але глибокої оповіді.

У своїй знаменитій фразі *Je me sers d'animaux pour instruire les hommes* (Я користуюся тваринами, щоб навчати людей) Ж. де Лафонтен окреслив мету своєї творчості – моральне виховання через алегорію. Його байки, хоч і здаються простими історіями, насправді відображають цілісну картину людського суспільства.

У байці «Вовк і ягня» автор показує несправедливість соціальної ієрархії: сильний завжди має рацію, навіть якщо він неправий. У тваринах, хворих на чуму алегорія розкриває лицемірство суду й суспільства – провину перекладають на слабшого. Такі сюжети не тільки розважають, а й вчать, пробуджуючи критичне мислення й моральну рефлексію.

Особливістю байок Ж. де Лафонтена є поєднання простоти оповіді з глибиною підтексту. Його тварини мислять, говорять і сперечаються, але залишаються символами людських пристрастей і конфліктів. Алегорія створює відстань між реальністю та оповіддю, що дозволяє читачеві поглянути на себе з боку.

Крім моральної функції, алегоричний світ тварин у Ж. де Лафонтена виконує естетичну та філософську [3]. Він розмірковує про природу добра і зла, про владу, справедливість і долю, але робить це з іронічною легкістю. Його байки – це не моралізаторство, а спроба знайти гармонію між людиною й суспільством.

Таким чином, алегоричний світ тварин у байках Ж. де Лафонтена – це своєрідне дзеркало людства, у якому відображаються його слабкості, страхи, бажання і прагнення. Тварини стають не лише художнім засобом, а повноцінними філософськими символами, через які автор утверджує вічні цінності – розум, доброту, справедливість і людяність.

Список використаних джерел:

1. Burton N. Why Fables Use Animals. Neel Burton Blog, 2024. URL: <https://neelburton.com/2024/11/04/why-fables-use-animals/> (дата звернення: 22.10.25).
2. «Fable, parable, and allegory – La Fontaine, Morals, Animals». Encyclopaedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/art/fable-parable-and-allegory> (дата звернення: 22.10.25).

3. «La Fontaine's Fables – (World Literature I).» Fiveable. URL: <https://fiveable.me/key-terms/world-literature-i/la-fontaines-fables> (дата звернення: 22.10.25).

Добровольська К., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Станіслав О. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ТЕМА ЖИТТЯ І СМЕРТІ В ТВОРЧОСТІ ФРАНСУА ВІЙОНА

Через поезію ми можемо краще зрозуміти життя людей у різні історичні часи. Поезія Франсуа Війона (фр. François Villon) є одним із найяскравіших прикладів літератури XV століття, у якій поєднано реалії середньовічного життя, глибокі роздуми та щире самовираження поета. Центральними темами його творчості є життя і смерть – дві сили, що визначали не лише його власну долю, але й світогляд епохи. Ф. Війон, справжнє ім'я Монкорб'є або де Лож, є одним з найвідоміших французьких поетів XV століття. Його життя було складним: він навчався на факультеті мистецтв у Сорбонні, пізніше став злочинцем і змушений був покинути Париж, проте також виявився талановитим поетом. Поет писав про простих людей, про Париж та про труднощі, з якими він сам стикався. Можна стверджувати, що його поезія сприяє розумінню історичної епохи, в якій він жив. Отже, у цьому дослідженні ми прагнемо показати, як Ф. Війон у своїх віршах розповідає про життя і смерть, передаючи власні почуття та досвід свого часу [1].

Метою дослідження є проаналізувати, як теми життя і смерті відображені у творчості Ф. Війона, зокрема у його найвідоміших баладах і поемах. Актуальність дослідження полягає в тому, що поезія Ф. Війона ілюструє проблеми життя у Франції XV століття – злидні та страх перед смертю. Це дослідження сприятиме висвітленню цих проблем у його поетичних творах.

Серед найбільш відомих творів Ф. Війона виділяються: «*Ballade des dames temps jadis*» («Балада про дам минулих часів»), «*Le Testament*» («Заповіт») та «*Ballade des pendus*» («Балада повішених»).

Його твір «*Ballade des pendus*», ймовірно, створений у 1460-х роках, пропонує менш реалістичний опис групи повішених після їхньої смерті, безсумнівно, натхненний переживаннями Ф. Війона у в'язниці. Ця балада, також відома як «Епітафія Війона», була написана під час ув'язнення поета та очікування страти. У ній Ф. Війон надає голос повішеним, які звертаються до живих із проханням про співчуття та молитву. У творі говорять не живі, а душі страчених, які звертаються до людей: «*Frère humains, qui après nous vivez, N'ayez les cœurs contre nous endurcis...*» («Люди-брати, що живете після нас, Не будьте черствими до нас у серцях...»). Через образи розкладених тіл, дощів і вітрів, що торкаються повішених, поет нагадує читачеві про тлінність людського буття і закликає до милосердя. Смерть тут сприймається не як трагедія, а як очищення, нагадування про спільну долю всіх людей. У фінальному рядку балади Ф. Війон повторює рефрен: «*Mais priez Dieu que tous nous veuille absoudre!*» («Моліться Богу, щоб усіх нас Він простив!») [2; 3].

«*Le Testament*» – це збірка віршів, у яких Ф. Війон міркує про життя, смерть, кохання та несправедливість. Він описує свою боротьбу з бідністю, несправедливістю судової системи та власними гріхами. Через сатиру та іронію поет критикує суспільні порядки, висміює лицемірство та підкреслює марність матеріальних благ [3; 4]. Цей твір є своєрідним духовним заповітом автора, в якому він підсумовує своє життя та висловлює надію на прощення. Наприклад, у вступі до «*Le Testament*» Ф. Війон пише: «*En l'an trentiesme de mon eage, Que toutes mes hontes j'eu beues*» («У тридцятому році мого віку, коли я випив усі свої

ганьби»). Цей рядок символізує момент внутрішнього підсумку – людина досягає віку, коли повинна озирнутися на прожите життя і замислитися над його сенсом.

«Ballade des dames du temps jadis» у цій баладі Ф. Війон згадує видатних жінок минулого, таких як Єлена Троянська та Жанна д'Арк, ставлячи риторичне питання про їхню долю: «*Mais où sont les neiges d'antan?*» («Але де сніги минулого?») [2; 4]. Ця фраза стає символом минулості: так само як сніг минулих зим більше не повернеться, так і велич, краса й слава цих жінок зникли в часі. Цей твір виражає тугу за минулим і усвідомлення швидкоплинності життя. Через перелік історичних та міфологічних постатей поет підкреслює марність слави та неминучість забуття, що відображає загальнолюдське прагнення до вічності та страх перед забуттям.

Таким чином, базуючись на результатах дослідження, ми можемо стверджувати, що тема життя і смерті у творчості Ф. Війона є провідною і визначальною. Через власні страждання, страхи та роздуми поет створює універсальні образи, які відображають людську долю у всій її складності. У його баладах і поемах смерть постає як невідворотний фінал, але водночас як шлях до очищення. Через конкретні образи та рефрени поет закликає до роздумів про минулість життя та необхідність милосердя. Його поезія залишається актуальною й сьогодні, нагадуючи про вічні питання людського існування.

Список використаних джерел:

1. Васильєв Є. Франсуа Війон. УкрЛіб. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=5428> (дата звернення: 21.06.2025).
2. Гіленсон Б. А. Франсуа Війон: від безособовості жанру до особистості поета. Історія зарубіжної літератури середніх віків. URL: https://stud.com.ua/62215/literatura/fransua_viyon_bezosobovosti_zhanru_osobistosti_poeta (дата звернення: 22.06.2025).
3. Chevalier C. 15th Century François Villon French Poems Readings (modern & old French). URL: <https://www.frenchtod3ay.com/french-poetry-reading/villon-epitaphe-ballade/> (дата звернення: 20.06.2025).
4. Pernoud R. François Villon. Fact-checked by: The Editors of Encyclopædia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/biography/Francois-Villon> (дата звернення: 19.06.2025).

Казбулатова А., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Станіслав О. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ФІЛОСОФІЯ САМОПІЗНАННЯ В РОМАНІ ЛОРАНА ГУНЕЛЯ «БОГ ЗАВЖДИ ПОДОРОЖУЄ ІНКОГНІТО»

Роман Лорана Гунеля «Бог завжди подорожує інкогніто» є знаковим твором сучасної французької літератури, який розкриває філософію самопізнання як основу гармонійного буття людини. Автор зосереджує увагу на тому, що усвідомлення власної внутрішньої природи є ключем до свободи та особистісної трансформації. Самопізнання в романі постає як динамічний процес, під час якого людина долає свої страхи, відкриває нові життєві можливості та навчається брати відповідальність за власні рішення [3].

Головний герой твору, Алан, перебуває у стані екзистенційної кризи: він втрачає віру в сенс життя та не бачить перспектив у майбутньому. Поява наставника Іва стає відправною точкою на шляху особистісних змін героя. Ів організовує серію випробувань, які спонукають Алана зіткнутися з власними внутрішніми обмеженнями. Кожне випробування – це філософський крок, який веде героя від залежності та пасивності до свободи й активної життєвої позиції.

Філософія самопізнання в романі Л. Гунеля напряму пов'язана з боротьбою зі страхом. За логікою сюжету, страх є головним бар'єром на шляху до справжнього «Я». Автор наголошує: якщо людина не долає страху, вона живе не

своїм життям і не може реалізувати свій потенціал. Власне, подолання страху стає для Алана умовою поступового відкриття себе й набуття впевненості.

Важливою художньою особливістю твору є діалогічність. Розмови Іва та Алана нагадують психологічні сесії або терапевтичні інтервенції, що апелюють до ідей екзистенційної психотерапії Віктора Франкла та індивідуальної психології Альфреда Адлера [2]. Наставник спонукає Алана розпізнати свої цінності, бажання і страхи, що надає процесу самопізнання раціонального усвідомленого виміру.

Символічний образ Бога, який «подорожує інкогніто», є метафорою прихованої присутності смислу в житті. Л. Гунель передає думку про те, що кожна людина отримує шанси для розвитку, але помічає їх лише тоді, коли готова до внутрішніх змін. Тому шлях Алана – це універсальна модель пошуку власного призначення.

Таким чином, роман Гунеля можна розглядати як художньо-філософський посібник із самопізнання. Автор переконує, що зміни починаються тоді, коли людина перестає уникати життя та бере на себе відповідальність за власну долю [1]. Самопізнання стає головною умовою особистісної свободи й життєвої повноти.

Крім того, твір має виразне морально-етичне спрямування. Він нагадує читачеві про цінність щирості, внутрішньої чесності та готовності до саморозвитку. Через історію Алана, Л. Гунель демонструє, що навіть найскладніші життєві ситуації можуть стати поштовхом до духовного пробудження. Кожна людина здатна змінити власне життя, якщо знайде в собі мужність прийняти себе і діяти [3]. Саме тому твір Лорана Гунеля залишається актуальним для сучасного читача, який шукає відповіді на запитання про сенс існування.

Список використаної літератури:

1. Гунель Л. Бог завжди подорожує інкогніто : роман / пер. з фр. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2018. 352 с.
2. Шестак О. Філософія досвіду як основа екзистенційної трансформації // Сучасна гуманітаристика. 2020. № 1. С. 55–62.

3. Plantin C. Les émotions dans l'interaction. Paris : Presses Universitaires de France, 2011. 176 с.

Козачук І., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Станіслав О. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

АВТОБІОГРАФІЧНІСТЬ У ТВОРЧОСТІ АННІ ЕРНО

(на матеріалі твору «Жінка»)

Французька письменниця Анні Ерно – це одна з тих авторок, які перетворили власне життя на матеріал для літературного дослідження. Її творчість, це не просто сповідь чи щоденник, а радше спроба зрозуміти, як особистий досвід людини вписаний у ширші соціальні умови. Саме тому автобіографічність у її текстах не є метою, а засобом пізнання світу.

А. Ерно народилася у 1940 році в Нормандії, у родині дрібних крамарів [1]. Її дитинство минуло в робітничому середовищі, де панували скромність, праця й певна віддаленість від «високої» культури. Цей досвід соціального переходу став однією з ключових тем її творчості. А. Ерно знову і знову повертається до питання: як змінюється людина, коли вона виходить зі свого класу, і яку ціну за це платить.

Письменниця не приховує, що більшість її героїв – це вона сама, але «в інших версіях» [5]. Проте авторка принципово відмовляється від слова «роман»

у традиційному сенсі. Вона пише те, що сама називає авто-біографією, тобто поєднанням особистої історії з аналізом суспільних процесів.

Автобіографічність у А. Ерно особлива ще й тим, що вона ніколи не прагне створити героїзований образ «я» [2]. Навпаки, її письмо холодне, стримане, іноді навіть беземоційне. Вона не намагається «прикрашати» минуле, не вибудовує з нього легенду. Для неї головне – зафіксувати факти, жести, деталі, які показують, як особистість формується під тиском зовнішніх умов: класових, культурних, гендерних.

Ця особливість дуже добре помітна у творі «Жінка» (« Une femme », 1987), який можна назвати центральним у її автобіографічному циклі [6]. Після смерті матері письменниця намагається зрозуміти не лише свою особисту втрату, а й ціле покоління жінок, до якого належала її мати. Книга починається з простого речення: «Моя мати померла в понеділок, другого квітня, у лікарні міста Понтуаз» [6]. Уже цей початок показує стиль А. Ерно – документальний, з точністю до дати й місця.

«Жінка» – це не біографія матері у звичайному сенсі. А. Ерно не розповідає послідовно її життя, а відтворює його через фрагменти пам'яті, через спостереження, через деталі побуту. Вона досліджує, ким була ця жінка, не лише для неї, а й у межах свого часу. Її мати виросла у бідності, багато працювала, відкрила з чоловіком невеличку крамницю і все життя боролася за гідність. Але для доньки, яка отримала освіту, вона залишалася людиною «з іншого світу». У цьому конфлікті – головна драма твору.

У «Жінці» автобіографічність виступає у двох вимірах. З одного боку, це особисте свідчення про матір і про втрату, з іншого – це соціальний документ. Письменниця пише про власну матір як про представницю певного класу та певного покоління, що народилося між війнами й жило за простими, але чіткими правилами. Таким чином, автобіографічне в А. Ерно стає колективним: у її матері можна впізнати багатьох жінок Франції XX століття.

А. Ерно послідовно відмовляється від художньої вигадки. Її письмо максимально просте, іноді навіть «плоске». У цьому є свідомий етичний вибір: не прикрашати реальність, не вигадувати, а зберігати точність [4]. У такий спосіб

вона намагається наблизитися до правди досвіду. Її стиль є супротивом літературній ідеалізації. Вона ніби говорить: «моє життя достатньо важливе, щоб бути написаним таким, як воно було» [6].

У творі «Жінка» письменниця намагається подолати мовну й культурну дистанцію між собою та матір'ю. Її власна мова це мова освіти й книжок, тоді як мати говорила просто, іноді різко, але щиро. Це протиставлення стає символом соціального розриву, який вона болісно усвідомлює.

Автобіографічність у А. Ерно завжди виходить за межі особистого. Вона не пише для самовираження, а для розуміння того, як окреме життя віддзеркалює свій час [3]. Її мати це узагальнений образ післявоєнної Франції, утілення жіночої сили, праці та мовчазної гідності.

Стиль цієї письменниці вирізняється стриманістю. Вона не емоціонує, не ідеалізує, а фіксує, і саме ця холодна точність створює глибокий емоційний ефект. Авторка показує, що правдивість не потребує прикрас.

Отже, автобіографічність у творчості А. Ерно – це не просто спосіб розповісти про себе. Це шлях до розуміння світу, у якому особисте й соціальне нероздільні. Її письмо навчає бачити в буденному – історію, у власному – спільне, а в пам'яті – істину. Саме тому її тексти не лише про минуле, а про те, як ми всі намагаємося зберегти себе у слові.

Список використаних джерел:

1. Ерно Е. пер. з фр. О. Негребецької. Київ : 2022. 176 с.
2. Кравець І. Письмо пам'яті: автобіографічний досвід у французькій прозі другої половини ХХ століття. ЛНУ імені Івана Франка. Львів : 2020. 112 с.
3. Лук'янова О. Автобіографічний проект у творчості Енні Ерно. Сучасна французька література: дослідження і переклади. 2021. С. 45–53.
4. Bourmeau S. Entretien avec Annie Ernaux: écrire pour sauver la mémoire du réel. 2022. URL: <https://www.lemonde.fr/> (дата звернення : 23.10.2025)
5. Ernaux A. Les armoires vides. Paris : Gallimard, 1974. 104 с.
6. Ernaux A. Une femme. Paris : Gallimard, 1987. 128 с.
7. Wilson E. Memory and the Maternal in the Works of Annie Ernaux. French Studies. 2012. С. 510–525.

Коломієць О., студентка 4 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Станіслав О. В., докт. філол. наук,
професор кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

ЕСТЕТИКА РЕАЛЬНОСТІ У НОВІТНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Естетика реальності у новітній французькій літературі постає як відповідь на зміну культурної та антропологічної чутливості кінця XX – початку XXI століття, коли художній текст дедалі частіше звертається до факту, буденності, документальності та досвіду «маленької події» як джерела значення.

Письменники долають дистанцію між літературою та життям, висвітлюючи фрагментарність, неоднорідність і мінливість сучасної реальності, яка більше не піддається класичному «зображенню», а радше фіксується як слід, деталь, рефракція погляду. У межах цієї естетики література не відтворює світ, а спостерігає, каталогізує, повертає до читача «сирий» факт існування, що дозволяє показати людину не як героя, а як присутність у потоці подій, у ситуації постійної відкритості та недовомленості. Саме тому інтерес до «fait divers», автобіографічних стратегій, історій соціальних «низів» та урбаністичної чуттєвості стає одним із провідних стильових і світоглядних векторів новітнього французького письма.

Показовим є досвід Ф. Бона та Л. Каплан, які вперше радикально зосередилися на «оголеній» дійсності робітничого середовища. Їх тексти конструюються з уривків, фрагментів, безособових фраз, що передають відчуження, втрату ідентичності та розчинення особистості у фабричному

механізмі [1, с. 92–94]. Людина з'являється не як герой, а як носій болю та втоми, як присутність, розбита на голоси, жести, уламки досвіду. Натомість простір оповіді звужується до «робота–дім», мова стає зламанною так само, як і тіло робітника, і перетворюється на знак соціального надлому.

Особливого значення в цьому контексті набуває творчість А. Ерно, яка фіксує трансформацію приватного досвіду в соціальний документ. У її романі «Звичайна пристрасть» автобіографічне письмо набуває функції колективної пам'яті: особисте переживання подається як оптика для прочитання історичної і соціальної реальності. Авторка практикує «письмо-факт», де вона не «переказує» власне життя, а піддає його майже етнографічному спостереженню, зводячи стиль до суворой точності, очищеної від психологізму й літературної декоративності. Таке письмо усуває межу між сповіддю та соціологічною фіксацією, що виводить біографічний жест за межі приватного й робить його елементом суспільного свідчення.

Паралельно розвивається напрям, пов'язаний із літературою «документального жесту», який демонструє Е. Каррер. У нього реальність не лише стає матеріалом, а фактично диктує форму твору: оповідь розгортається як розслідування, де істина постає не як завершений результат, а як процес безперервного наближення. Саме така «неостаточність реальності» – одна з ключових ознак нової естетики реальності.

Після експериментів «чистої форми» та відмови від традиційної співвіднесеності із дійсністю література поступово повертається до наративу, але вже в оновленому вигляді. Як зазначає К. Шубкіна, сюжет перестає бути лінійним та цілісним – він набуває фрагментарності, гіпотетичності та відкритості, що засвідчує зміну моделі репрезентації реальності: від її зображення – до фіксації як «сліду», пережитого досвіду чи деталі, що сама стає знаком [2, с. 175–177]. Така нова інтерпретація подій поєднує елементи документальності, особистої пам'яті, автобіографічного письма та спостереження за «малими подіями» повсякденності, що виводить літературу на рівень нової естетики присутності.

Оновлена романна модель, що формується в період «епохи змін», стирає межі між елітарним і масовим письмом, поєднує жанри та тяжіє до гібридних форм. Замість ідеї «кінця роману» постає практика повернення до історії та реальності, але не у вигляді класичного художнього відображення, а через індивідуальну оптику, перерваність, колажність і сумнів. Саме в цьому контексті з'являється підґрунтя для естетики реальності кінця 90-х рр.: інтерес до побутового факту, непомітної події, тілесної або соціальної травми як осереддя художнього сенсу, що зближує літературу з документом і живим свідченням.

Отже, естетика реальності в новітній французькій літературі постає як спроба повернути слову здатність безпосереднього дотику до досвіду, не через відтворення, а через фіксацію живої присутності. Вона відкидає традиційне відтворення реальності на користь документальності, фрагментарності, «сліду» та факту як первинної одиниці смислу. Така оптика дозволяє показати не подію, а стан, не героя, а людину в точці її вразливості та участі в реальності. Звернення до « *fait divers* », автобіографічного письма, історій соціальних «низів» та буденних деталей свідчить про зміну самої логіки наративу: література більше не пояснює, а свідчить; не моделює, а вслухається; не конструює реальність, а відкриває її як те, що вже існує і промовляє через свій матеріальний слід у світі.

Список використаних джерел:

1. Фесенко В. І. Новітня французька література: навч. посібник. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. 273 с.
2. Шубкіна К. А. Розвиток французького роману кінця XX – початку XXI століть. *Норма і відхилення в літературі, мові і культурі*. 2021. С. 174-180.

Кравчук О., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Станіслав О. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ОСОБЛИВОСТІ ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ В ТВОРЧОСТІ АЛЬБЕРА КАМЮ

Творчість Альбера Камю (1913–1960) – це не просто література, це глибокі роздуми про те, як жити у світі, який здається безглуздом [1; 2]. Хоча А. Камю не любив, коли його називали чистим екзистенціалістом (як Ж.-П. Сартра), його головна тема – це самотність людини, пошук сенсу та боротьба зі світом, який нічого не пояснює. Його роботи актуальні, бо вони вчать нас залишатися людьми, коли навколо панує хаос і відчай.

Центральна ідея А. Камю – це Абсурд. Це не просто дурість чи нісенітниця, а зіткнення: з одного боку, людина постійно хоче знати, в чому сенс її життя і всього світу. З іншого боку, світ мовчить. Він не дає відповідей, він байдужий і нелогічний.

Абсурд, за А. Камю, – це постійний стан, у якому ми живемо. Ми відчуваємо, що є «чужими» у цьому світі, відчуженими від інших людей, природи і навіть від самих себе.

Як це показано у творі «Сторонній». Герой Мерсо – це ідеальна «людина абсурду». Він живе простими фізичними відчуттями: сонце, їжа, сон. Він не відчуває скорботи на похороні матері і не намагається виправдатися, тому що йому чужі загальноприйняті правила та лицемірство суспільства [2]. Суспільство засуджує його не так за вбивство, як за його чесність і відмову прикидатися.

Його конфлікт із судом – це конфлікт людини, яка прийняла безглуздя, зі світом, який вимагає ілюзій і сенсу.

А. Камю ставить єдине дійсно важливе філософське питання: «Чи варто жити?». Він вважає, що є два погані виходи: самогубство (здатися Абсурду) або сліпа віра в якесь диво чи рай (втекти від Абсурду).

Згідно з А. Камю, коли людина бунтує, вона усвідомлює, що не самотня, бо це спільний людський досвід. Звідси виникає його знаменитий вислів: «Я бунтую, отже, ми існуємо».

Найкраще А. Камю пояснив свою філософію абсурду в есе «Міф про Сізіфа».

Сізіф – герой міфу, який був засуджений вічно котити величезний камінь на гору, і щойно він досягав вершини, камінь скочувався донизу. А. Камю бачить у ньому ідеал. Сізіф – це людина, яка усвідомлює безглуздість своєї праці, але продовжує її. У момент, коли Сізіф спускається за каменем, він стає вільним і свідомим. «Сама боротьба за вершину гори повинна наповнити людське серце. Сізіфа слід вважати щасливим».

Усвідомлене прийняття своєї долі та бунт проти її безглуздості робить його вільним і щасливим. Це і є головний висновок А. Камю: ми не можемо змінити світ, але можемо змінити своє ставлення до нього.

Отже А. Камю створив філософію, що перетворила Абсурд із джерела відчаю на джерело сили та свободи. Його екзистенціалізм – це заклик до осмисленого бунту та утвердження людяності та солідарності в байдужому світі. Він учить нас створювати сенс, приймаючи відповідальність за власні вибори, і цінувати кожную мить життя, яке, хоч і приречене, але є єдиним і неповторним.

Список використаних джерел:

1. Абсурдизм. Вікіпедія.

URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B1%D1%81%D1%83%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%BC> (дата звернення: 21.10.25).

2. Вплив екзистенціалістських ідей на творчість А. Камю. MegaLib.

URL: http://megalib.com.ua/content/7789_3_Vpliv_ekzistencialistskih_idei_na_tvorchist_A_Kamu.html (да та звернення: 21.10.25).

Мисюра Д., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Станіслав О. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

СІМОНА ДЕ БОВУАР – ЖІНКА, ЩО ЗМІНИЛА ІСТОРІЮ

Фемінізм – соціально-політичний, культурний та інтелектуальний рух, спрямований як на досягнення рівних прав жінок, так і на встановлення нового порядку, в якому стандарти і система цінностей не визначилася б чоловічими мірками [2, с. 664]. У ХХІ столітті питання фемінізму залишається відкритим, адже суперечки між прихильниками та противниками цього руху не вщухають навіть у досить розвинених суспільствах.

Поняття та рух фемінізму виникли вперше в ХVІІІ ст. Усього розрізняють три хвилі цієї течії [2, с. 665]. Особливе значення для фемінізму має праця Сімони де Бовуар «Друга стаття» (фр. *Le Deuxième Sexe*), в якій вона розповідає про ідентифікацію жінки.

«Жінкою не народжуються – нею стають» [4]. Жіноча роль формується суспільством та вихованням. Це дуже важливе твердження, адже до жінок давно ставились зверхньо і вважали, що їхнє місце вдома.

С. де Бовуар – французька письменниця та одна з перших феміністок у світі. Її праця «Друга стаття» (фр. *Le Deuxième Sexe*) стала провідним твором у фемінізмі. У Франції, як і у багатьох інших країнах світу, у 1900-х роках була значна дискримінація жінок. Їм заборонялось мати вищу освіту, займати високі посади, висловлювати свою думку на широку аудиторію. С. де Бовуар – приклад

справжньої жінки. У світі, де слово дівчини не сприймалось як щось важливе, вона говорила.

У романі «Друга стаття» (фр. *Le Deuxième Sexe*) авторка визначає жінок як другу стаття через гострі висловлювання відомих чоловіків. Арістотель писав: «Жінки є самицями через брак якостей». С. де Бовуар заперечує це твердження. Вона неодноразово повторює, що жінка - це особистість, яка не є тінню чоловіка. Також С. де Бовуар пише, що чоловік придумав «таємничий» образ жінці. Але не тому, що поважає, а тому, що не хоче розуміти її проблем [4].

У праці «Друга стаття» (фр. *Le Deuxième Sexe*) С. де Бовуар засуджує обмеження, які нав'язали жінкам. Вона розкриває їх справжній шлях до особистісного звільнення та розвитку. Цей роман – маніфест боротьби за жіночі права.

У творі «Мандарини» (фр. *Les Mandarins*), одна з головних героїнь (Анна) створена за прототипом самої С. де Бовуар. «Аби я визнала чоловіка рівним собі, він повинен довести, що хоча б в чомусь кращий за мене» [5]. С. де Бовуар почала доводити всьому світу, що жінки рівні з чоловіками.

У 1964 році С. де Бовуар відвідала Україну. Її було запрошено на Шевченків ювілей. На жаль, на той момент у Радянському Союзі рух фемінізму був не зовсім поширений, тому на приїзд такої постаті як С. де Бовуар мало хто відреагував. Проте, письменниця знайшла спільну мову з українськими інтелектуалками [1].

У сучасній Україні жінки – це героїні. На фоні усіх стереотипів про те, що дівчатам не місце на полі бою, українки стоять пліч-о-пліч з чоловіками на позиціях, займають високі керівні посади та гідно боронять Україну.

Головні герої у творах С. де Бовуар – жінки. У праці С. Криворучко, авторка активно доводить, що всі жінки з творів С. де Бовуар намагаються подолати відчуженість і знайти своє власне «Я» [3, с. 140]. Жіночий образ розглядається як «Інша» (*L'Autre*), тобто противага чоловіку. С. де Бовуар виділяє жінок навмисне. Вона вказує на їхню особливість, на те, що вони можуть досягти багато чого без чоловіків. Також підкреслюється свобода вибору та її необхідність. В ті часи жінок обмежували у виборі. Їм не дозволялося займати

високі посади, обирати одяг, вони не мали права голосу. Головна роль жінки – материнство. Ніхто не піднімав жіночі проблеми та ніхто їх не вирішував.

Одним із найважчих виборів для жінок був чи підтримувати Рух Опору. Цей рух виник під час і після Другої світової війни. Багато військових було жіночої статі. У Франції під час Руху Опору жінки становили від 15% до 20 % від усіх бійців. Вони активно брали участь у розвідці, друкували пропагандистські газети, виходили на мітинги та виступали проти окупантів. Таким чином вони доводили, що «слабка стать» – це не про них. Про це частково йде у творі С. де Бовуар «Кров інших», який був написаний у 1945 році.

С. де Бовуар закликає жінок не мовчати і говорити про себе, про свій досвід та своє покликання. Її твори це те, завдяки чому зараз рухається феміністський рух. Проведене дослідження засвідчило, що С. де Бовуар – це жінка, яка змінила історію та суспільство.

Список використаних джерел:

1. Агєсва В. Сімона де Бовуар у Києві: непомічений візит. Повага. 2019. С. 1.
2. Гомілко О. Фемінізм. Філософський енциклопедичний словник. Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України. Київ : Абрис, 2002. С. 664-665.
3. Криворучко С. Літературна творчість Сімони де Бовуар. Еволюція художніх образів. Видавничий дім Дмитра Бураго. 2012, 428 с.
4. Сімона де Бовуар. Друга стаття. Пер. з французької: Наталя Воробйова, Павло Воробйов, Ярослав Собко. Київ : Основи, 1994. 368 с.
5. Сімона де Бовуар. Мандарини. HarperCollins Publishers, 2005. 352 с.

Шевченко К., студентка 4 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник :
Станіслав О. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

МАРК ЛЕВІ: ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО СТИЛЮ

Сучасна французька література переживає період активного переосмислення традицій класичного роману. На цьому тлі творчість Марка Леві посідає особливе місце, адже вона поєднує філософічність, емоційну відкритість та легкість сприйняття. Його твори не лише користуються величезною популярністю у Франції та за її межами, але й відображають глибинні тенденції сучасної культури – прагнення до гуманізму, пошуку сенсу та віри у добро [6].

Дослідження художніх особливостей творчості М. Леві є актуальним, оскільки воно дозволяє зрозуміти, як письменникові вдалося створити універсальний стиль, що поєднує інтелектуальну наповненість із доступністю масовому читачеві, і як через цей стиль відображено проблематику ХХІ століття – самотність, втрату духовності, потребу у любові та пам'яті.

Метою нашої наукової розвідки є аналіз особливостей творчого стилю М. Леві, тематичних і жанрових домінант його прози, засобів створення психологічного портрета героїв і виявлення філософських мотивів у контексті сучасної французької літератури.

Творчість М. Леві охоплює понад двадцять романів, серед яких особливе місце займають « *Et si c'était vrai...* » («А якщо це правда...»), « *Où es-tu?* » («Де ти?»), « *Sept jours pour une éternité* » («Сім днів на вічність»), « *Toutes ces choses*

qu'on ne s'est pas dites » («Усе, чого ми не сказали») та « *Le Premier jour* » («Перший день»). Ці твори демонструють послідовний розвиток авторського стилю – від романтичної казковості до соціально-філософського узагальнення [2; 3; 4; 7].

У романі « *Et si c'était vrai...* » автор звертається до теми життя після смерті, досліджує межі реальності та уяви. Через історію про жінку, чия душа застрягла між двома світами, письменник порушує питання про справжню сутність людяності й духовну присутність. У творі « *Vous revoir* », що є продовженням попереднього, ідея кохання розкривається як безсмертна сила, що перевищує фізичне існування.

Роман « *Sept jours pour une éternité* » демонструє інший бік авторського світогляду – протиставлення добра і зла як двох рівнозначних сил, між якими стоїть людина. Через образи ангела й демона М. Леві показує, що моральність не визначається догмами, а формується через вибір, співчуття і любов. Це філософська алегорія, втілена у формі захопливого сюжету.

У романі « *Toutes ces choses qu'on ne s'est pas dites* » розкривається тема примирення з минулим [2]. Смерть батька стає для героїні символом усвідомлення цінності сказаних і неказаних слів. Використовуючи фантастичний прийом – появу робота, який відтворює образ померлого, – М. Леві торкається теми пам'яті, прощення та зв'язку між поколіннями.

Значне місце у творчості письменника посідають також романи « *Le Premier jour* » та « *La Première nuit* », де поєднано любовну історію з пошуком початку людства. Тут М. Леві поєднує елементи пригодницького роману, містики й наукового дискурсу. Автор створює сюжет, у якому археологічна експедиція стає метафорою духовного пошуку, а кохання – символом безперервного оновлення світу.

Письменник не уникає й соціальної проблематики. У романах « *Une fille comme elle* » («Дівчина як вона») та « *C'est arrivé la nuit* » («Це сталося вночі») він торкається тем цифрової залежності, корупції, інформаційного контролю [5]. Ці твори демонструють еволюцію М. Леві від романтичного гуманізму до більш

складного осмислення сучасності. Його герої діють у реальному світі, але зберігають віру в моральні ідеали – чесність, милосердя, щирість.

Проведений наліз засвідчив, що стиль М. Леві вирізняється прозорістю, динамічністю та лаконічністю. Його мова позбавлена надмірної метафоричності, однак має сильний емоційний заряд. Він активно використовує діалоги, що створюють відчуття живого спілкування, а також ритмічну організацію речень, яка надає тексту кінематографічності. Лексика письменника сучасна, природна, насичена розмовними елементами, що робить його твори близькими широкій аудиторії.

Особливу роль відіграє символіка. Повторювані мотиви – дзеркало, світло, ніч, дім, двері – набувають метафоричного змісту. У романі « *Où es-tu?* » питання «де ти?» означає не лише фізичну відстань, а й духовну відчуженість між людьми [6]. У « *Et si c'était vrai...* » тема дверей між світами стає символом переходу від байдужості до співпереживання.

М. Леві тяжіє до поєднання буденного і фантастичного, реального та уявного. Цей прийом, близький до магічного реалізму, служить не для втечі від дійсності, а навпаки – для її поглиблення. За допомогою фантастичного елементу автор розкриває внутрішні конфлікти особистості, показуючи, що справжні зміни відбуваються у свідомості людини.

Романи М. Леві мають універсальний гуманістичний підтекст: попри біль, розчарування чи втрати, герої завжди знаходять сили пробачити, повірити і почати знову. Саме тому М. Леві можна назвати письменником надії – у кожній його історії присутній пошук світла, який символізує моральне очищення.

Отже, творчість М. Леві – це унікальне явище сучасної французької прози, яке поєднує елементи філософського, романтичного й соціального роману. Його твори вирізняються чіткою композицією, природністю мови та гуманістичним світоглядом. Письменник створив власну модель художнього мислення, де фантастика стає засобом осмислення реальності, а любов – головною моральною категорією. Саме завдяки цьому поєднанню простоти й глибини М. Леві вдалося здобути світове визнання та залишитися автором, який говорить про головне – про людяність.

Список використаних джерел:

1. Bougon M. Marc Levy ou la nouvelle mythologie de l'amour moderne. *Le Monde Littéraire*. 2019. URL : <https://www.lemonde.fr/livres> (дата звернення: 26.10.2025).
2. Lévy M. Et si c'était vrai... Paris : Robert Laffont, 2000. 282 p.
3. Lévy M. Toutes ces choses qu'on ne s'est pas dites. Paris : Robert Laffont, 2008. 400 p.
4. Lévy M. Sept jours pour une éternité. Paris : Robert Laffont, 2003. 340 p.
5. Lévy M. Le Premier jour. Paris : Robert Laffont, 2009. 440 p.
6. Lévy M. C'est arrivé la nuit. Paris : Robert Laffont, 2020. 352 p.
7. Tréhondart N. Le roman sentimental contemporain : Marc Lévy et Guillaume Musso. *Études Littéraires Françaises*. 2018. № 2. P. 45–60.

Щербак В., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Станіслав О. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ЕСТЕТИЧНІ ПОГЛЯДИ ТА ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧІСТЬ ЖОРЖ САНД

Амандіна Аврора Люсіль Дюпен, що увійшла в історію світової літератури під псевдонімом Жорж Санд, є однією з ключових постатей французького романтизму. Її значення виходить далеко за межі суто літературної діяльності. Вона стала справжнім культурним феноменом, чиї естетичні погляди та спосіб

життя кинули прямий виклик жорстким патріархальним устоям XIX століття. Її трансформація з провінційної аристократки, замкненої у невдалому шлюбі з бароном Казимиром Дюдеваном, до однієї з найбільш плідних та впливових письменниць Європи була зумовлена насамперед нестримним прагненням до особистої, фінансової та творчої свободи [1].

Першим і, мабуть, найважливішим естетичним актом Ж. Санд стала повна відмова від власної ідентичності, нав'язаної суспільством, і створення нової. Вона зробила рішучий крок: взяла чоловіче ім'я «Жорж» і прізвище «Санд». Цей псевдонім став її бойовим прапором. Разом зі знаменитим чоловічим костюмом, який вона почала носити, це стало потужною декларацією її незалежності та «символом жіночої емансипації» [2].

Варто наголосити, що цей вибір був не просто епатажем чи маскарадом. Це була свідомо естетична та водночас прагматична стратегія. Чоловіче ім'я та одяг надавали їй необхідну «перепустку» у світ, закритий для жінок. Вона отримала змогу вільно відвідувати театри, зокрема партер (куди жінок без супроводу не пускали), редакції газет, бібліотеки та політичні зібрання. Це дозволило їй вести повноцінне публічне життя незалежної *«femme de lettres»* (жінки-літераторки), що було неможливо для дами її часу [2]. Це була також і стратегія економії, адже такий одяг був значно дешевшим і практичнішим для вільного пересування Парижем.

Цей бунтівний дух повною мірою втілювався в естетиці її ранньої творчості. Дебютний роман «Індіана» (1832) спричинив справжній суспільний вибух. Він не просто розповідав історію нещасливої жінки, головної героїні Індіани Дельмар, що страждала у шлюбі зі старим полковником-тираном, а сміливо й відкрито поставив у центр дискусії «право жінок на щастя», в тому числі й поза шлюбом [1]. Естетичний пріоритет цього періоду – це абсолютна зверхність справжніх, глибоких почуттів над мертвими, лицемірними суспільними нормами. У своїх ранніх романах (таких як «Валентина» і «Лелія») Санд послідовно атакує інститут шлюбу, який у тогочасній Франції часто перетворював жінку на власність чоловіка. Її героїні, що кидають виклик подружнім кайданам, є втіленням свідомого «способу відмови від рабства» (*un*

mode de refus de la servitude), як це влучно характеризують дослідники її творчості [3]. Естетика її ранніх романів – це естетика протесту, що стверджує цінність жіночої особистості.

Проте з часом естетичні погляди Ж. Санд зазнали суттєвої еволюції. Її індивідуальний бунт проти соціальних обмежень переріс у глибоке зацікавлення глобальними суспільними проблемами. Вона відійшла від суто індивідуалістичного протесту і звернулася до соціально-утопічного роману, заснованого на гуманістичних ідеалах. Санд стверджувала, що література має нести високий моральний обов'язок та активно служити суспільному прогресу. Цей перехід був зумовлений її тісним спілкуванням з філософами-соціалістами та щирим бажанням знайти ліки проти соціальної несправедливості.

Новий етап її творчості найяскравіше проявився у таких творах, як «Консуело» та «Графиня Рудольштадт». У цих романах Ж. Санд створює унікальний «синтез психологічного, історичного і соціального романтичного роману» [2]. Головна героїня, талановита співачка Консуело, проходить складний шлях ініціації, стикаючись не лише з особистими, але й з глибокими соціальними та філософськими проблемами. Вона більше не обмежується критикою суспільства; вона прагне показати шлях до його гармонізації.

Підсумовуючи, естетика Ж. Санд є абсолютно невід'ємною від її біографії та ідеологічних переконань. Її творчий шлях демонструє чітку та послідовну еволюцію: від персонального, феміністичного бунту, що стверджував право жінки на почуття та особисте щастя, до масштабної соціальної програми, заснованої на гуманістичних та утопічних ідеалах. На противагу реалізму, що зосереджувався на копіюванні та фіксації дійсності, Ж. Санд свідомо запропонувала естетику «ідеалу». Вона щиро вірила у здатність мистецтва не просто відображати світ, але й активно змінювати його на краще. Її література стала не дзеркалом, а потужним інструментом морального виховання та соціального прогресу, що й визначило її видатне місце в історії.

Список використаних джерел:

1. Жорж Санд: біографія та творчість однієї з найвидатніших жінок XIX століття.

URL: <https://bookopt.com.ua/blog/sand.html> (дата звернення: 21. 10. 2025).

2. Круліковська О. Яскрава зірка французької літератури: до 220-річчя від дня народження Жорж Санд. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. 2024. URL: <https://nlu.org.ua/event.php?id=2264> (дата звернення: 21. 10. 2025).

3. Reid M. Masculin/Féminin chez George Sand // Itinéraires. Littérature, textes, cultures. 2011. URL: <https://journals.openedition.org/itineraires/1629> (дата звернення: 21. 10. 2025).

Секція 2: Сучасні вимоги до перекладу та інтерпретації оригінальних французьких творів

Березська Д., студентка 4 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н.,
професор кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

**НОРМИ І СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ
В АСПЕКТІ РЕДАКТОРСЬКИХ ВИМОГ**

Керуючись комерційними, культурними чи політичними міркуваннями, видавці часто встановлюють стандарти, які визначають, яким має бути «якісний» або «прийнятний» переклад. Таким чином, від самого зародження видавничої справи і до сьогодні, видавнича політика є не лише посередником між автором, перекладачем і читачем, але й активним чинником формування перекладацьких норм та перекладацької культури загалом. Саме видавнича політика впливає на вибір стилю, тональності та засобів перекладу, визначаючи межі творчої свободи перекладача й окреслюючи, яким має бути переклад у конкретному контексті.

Актуальність нашого дослідження полягає у розростанні попиту перекладу та інтерпретації світової літератури українською мовою для покращення міжкультурної комунікації. Це призводить до того, що не лише зміст і формат перекладів, а й критерії якості, повинні бути під контролем, адаптуючи перекладацьку практику до потреб ринку та очікувань аудиторії.

Метою є проаналізувати вплив видавничої політики на формування перекладацьких норм та виявити, яким чином редакційні вимоги і комерційні чинники визначають перекладацькі рішення і стратегії.

У межах сучасних досліджень перекладацької діяльності, видавнича політика розглядається як частина ширшого соціокультурного механізму. У цьому контексті ключовими стають стратегії перекладу, запропоновані Лоуренсом Венуті: *натуралізація (domestication)* усуває відчуття чужорідності й незвичності оригінального тексту для читачів мови перекладу, щоб допомогти їм сприймати його легко й природно; *екзотизація (foreignization)* свідомо порушує культурні норми мови перекладу, зберігаючи іноземні, автентичні риси оригіналу [5, с.74 – 76]. Саме видавнича політика часто визначає, яку зі стратегій обирає перекладач, керуючись не лише естетичними чи науковими принципами, а й вимогами ринку. В результаті виникає напруженість між читабельністю з комерційним успіхом, та академічною точністю, що має зберігати оригінальний зміст.

Коли йдеться про механізми, що формують перекладацькі норми, вони тісно пов'язані зі специфікою жанру та вимогами ринку. Розглянемо ключові фактори при перекладі у трьох основних літературних сегментах.

Сегмент 1. Масова та жанрова література. Масова та жанрова література орієнтована на широкий загальний і комерційний успіх. Для таких творів характерні серійність, динамічний сюжет і легкість сприйняття. У перекладі застосовується *стратегія натуралізації*, що робить текст природним для читача, спрощуючи синтаксис і замінюючи культурні реалії зрозумілими аналогами.

Наприклад: *Il a commandé un **petit noir** serré au comptoir, cherchant à se réveiller rapidement* [6, с.23].

*Він замовив міцний **еспресо** біля стійки, намагаючись швидко прокинутися*

Французька побутова реалія « *petit noir* » (дослівно «*маленький чорний*») замінена на «*еспресо*» – універсальний еквівалент, зрозумілий широкому загалу.

Сегмент 2. Дитяча та юнацька література. Дитяча та юнацька література спрямована на повну адаптацію тексту до віку та інтересів читачів. Перекладачі застосовують абсолютну натуралізацію: спрощують лексику, змінюють імена,

усувають культурні реалії та двозначності, щоб зробити текст максимально зрозумілим і безпечним для дітей.

Наприклад: *Le vieux monsieur prit un verre de cognac pour se réchauffer avant de se coucher* [8, p. 34].

*Старий джентльмен випив **теплого чаю**, щоб зігрітися перед сном.*

Згадка про алкоголь (cognac) у дитячій літературі часто повністю цензурується або замінюється на соціально прийнятний елемент (теплый чай).

Сегмент 3. Інтелектуальна та академічна література. Інтелектуальна та академічна література зосереджується на збереженні оригінальної точності, стилю та автентичності. У перекладі переважає екзотизація для залишення «чужорідних» елементів, складної термінології, коментарів і приміток перекладача. Головна мета, це точність і вірність оригіналу, навіть якщо це ускладнює сприйняття.

Наприклад: *L'habitus est un système de dispositions durables* [4, p. 126].

Габітус - це система стійких диспозицій.

Терміни « *habitus* » та « *dispositions* » транслітерується або зберігається у термінологічній формі щоб відповідати прийнятій науковій термінології, уникаючи загальноживаних слів «загальний вигляд чогось» та «схильність».

Отже, формування перекладацьких норм варто розглядати як динамічну систему, в якій поєднуються економічні, культурні та професійні чинники. Перекладач постає не просто посередником між мовами, а активним учасником міжкультурного діалогу. Видавець, своєю чергою, задає орієнтири, від яких залежить не лише відповідність перекладу оригіналу, а також його комерційна успішність.

Список використаних джерел:

1. Голубенко Н. Застосування перекладацьких стратегій Е. Честермана до передачі модальності художнього тексту. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Філологія. 2022. № 1. С. 12–17. URL: <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2022.1.2> (дата звернення: 18.10.2025).
2. Кальниченко О. А. Теорія перекладу. Харків : Вид-во НУА, 2017. Ч. 1. 64 с.

3. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.
4. Bourdieu P. Esquisse d'une théorie de la pratique. Genève: Droz, 2019. 429 p.
5. Chouit A. A Critical Evaluation of Venuti's Domestication and Foreignization Theory of Translation. *Traduction et Langues*. 2019. Vol. 18, no. 1. P. 72–82. URL: <https://doi.org/10.52919/translang.v18i1.516> (date of access: 18.10.2025).
6. Leclerc M. Chroniques du comptoir. Paris : Éditions Gallimard, 2020. 96 p.
7. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. London ; New York : Routledge, 2016. 352 p.
8. Petit C. Contes du soir. Lyon: Presses Universitaires de Lyon, 2024. 96 p.

Бурик А., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ ФРАНЦІЇ

Франція – це країна, де національна єдність поєднується з глибоким регіональним розмаїттям [1]. Кожен регіон має власну історію, діалект, традиції, кулінарну спадщину та ментальні риси, що формують багатогранну культурну мапу країни. Історичний поділ на провінції – Нормандію, Бретань, Бургундію, Прованс, Ельзас, Корсику та інші – зумовив відмінності в побуті, архітектурі та цінностях населення.

Північна Франція вирізняється стриманістю, працьовитістю й певною відчуженістю в спілкуванні. Тут сильний вплив фламандської культури, що

позначився на архітектурі та кухні. Міста Лілль та Ам'єн зберегли готичні собори й цегляне бароко. Кулінарна традиція тяжіє до ситних страв: тушкованого м'яса, картоплі, пива, що відповідає холоднішому клімату й робітничій культурі.

Бретань є носієм кельтської спадщини. Тут досі відзначають давні морські свята, а народна музика з волинками й танцями зберігає самобутність [2]. Бретонці відомі гордістю, незалежністю й любов'ю до природи. Їхні легенди про Артура, русалок і магічні місця виражають духовну близькість до природи та моря.

Південь Франції (Прованс, Лангедок, Лазурне узбережжя) уособлює філософію «*art de vivre*» – мистецтво насолоджуватися життям. Сонце, лаванда, вино й оливкові гаї створюють атмосферу легкості. Люди емоційні, комунікабельні, схильні до естетизму й гастрономічних насолод. Саме тут народилося натхнення імпресіоністів, які передавали світло й колір середземноморського пейзажу.

Ельзас і Лотарингія на сході Франції є прикладом змішаної культурної ідентичності. Тут поєднано французьку витонченість і німецьку пунктуальність. Двомовність, фахверкові будиночки, місцева кухня з квашеною капустою, ковбасками й вином відображають історичне співіснування двох народів. Ментально жителі цих регіонів вважаються стриманими, організованими та відповідальними.

Корсика має унікальний характер: гірська географія та віддаленість сприяли збереженню окремої мови, фольклору, пісень і гордого духу. Місцеві жителі високо цінують родину, традиції й незалежність, що виявляється в сильному почутті локальної приналежності.

Французькі регіональні свята – це жива демонстрація культурної спадщини [2]. У Ніцці щороку проходить барвистий карнавал, у Страсбурзі – різдвяний ярмарок, у Ліоні – «Свято світла». Гастрономічна культура також є знаком регіональної ідентичності: шампанське з Шампані, сир рокфор із Півдня, сидр із Нормандії, трюфелі з Дордоні, устриці з Аркашона. Кожен продукт несе в собі частину історії, клімату й темпераменту місцевих жителів.

Таким чином, культурне обличчя Франції – це поєднання централізованої державної культури й локальних особливостей, що зберігають традиції, мови та символіку регіонів. Французи вміють цінувати свою різноманітність, роблячи її складовою національної гордості. Кожен регіон є маленьким світом із власним ритмом, гастрономією, мистецтвом і способом життя, а вся країна – гармонійне поєднання цих різноманітних частин.

Список використаних джерел:

1. France Voyage. French Regions and their Culture. France Voyage, 2024. URL: <https://www.france-voyage.com/travel-guide/french-regions-9.htm> (дата звернення: 26.10.25).
2. Discover France. Regional Traditions and Cuisine of France. Discover France, 2024. URL: <https://www.discoverfrance.com/regions> (дата звернення: 26.10.25).

Казбулатова А., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ МАРКЕРИ ЕМОЦІЙНОГО ФРАНКОМОВНОГО МОВЛЕННЯ

У сучасній лінгвістиці емоційне мовлення визначається як особливий тип комунікативного акту, в якому вербальні та невербальні засоби формують емоційно насичений смисл висловлювання. Емоції виконують важливі когнітивні, соціальні та прагматичні функції, допомагаючи адресанту не лише

передати інформацію, але й впливати на адресата. Саме тому дослідження емоційних маркерів у франкомовній комунікації набуває все більшої актуальності.

Позитивні емоції у французькій мові передаються за допомогою лексики радості, захоплення, симпатії: « *génial* », « *magnifique* », « *je t'adore* », « *c'est formidable !* ». Такі одиниці часто супроводжуються динамічною інтонацією, посмішкою, відкритими жестами руками. Для носіїв французької мови характерна експресивність у виявленні прихильності й ентузіазму [1, с. 17].

Негативні емоції відтворюються через слова й вирази зі значенням гніву, обурення або страху: « *je suis furieux* », « *c'est insupportable !* », « *quel cauchemar* ». Звучання таких висловлювань зазвичай супроводжується різкою мелодикою, зниженням темпу мовлення, специфічними жестами – стисканням кулаків, піднятими плечима. Мовці активно застосовують міміку для підсилення прагматичного ефекту [2, с. 87].

Важливою групою вербальних засобів є вигуки (« *oh là là !* », « *zut !* », « *aïe !* »), оноματοпеї (« *boum !* », « *hop !* », « *ouf !* ») та дискурсивні частки (« *eh bien* », « *bof* », « *tu vois* »). Ці елементи здатні функціонувати як автономні фрагментарні сигнали емоційного стану. Вони задають тон висловлювання, регулюють дистанцію між комунікантами та впливають на інтерпретацію сказаного.

Фрагментарність емоційного мовлення проявляється у незавершених синтаксичних конструкціях, повторюваності або самокорекціях: « *Je... je ne sais pas quoi dire...* », « *C'est trop... vraiment trop...* ». Мовець ніби переривається емоціями – вони стають частиною структури висловлювання [3, с. 142].

У французькому мовленні особливо значущою є взаємодія невербальних сигналів з лексичними одиницями. Контакт очей, рухи голови, положення корпусу, паузи – ці елементи нерідко є рівнозначними словам у передачі емоцій. Так, сарказм або іронія часто реалізуються через суперечність між інтонацією та лексичним змістом фрази.

Емоційна експресія у франкомовній культурі тісно пов'язана зі соціальними нормами ввічливості. Наприклад, навіть позитивно забарвлені висловлювання можуть оформлюватися через пом'якшувальні стратегії, щоб

уникнути надмірної емоційної нав'язливості: використання умовного способу («*Je voudrais...* »), часток ввічливості («*s'il vous plaît* », «*merci beaucoup* »).

Натомість, у конфліктних ситуаціях емоційні маркери стають засобом регулювання влади та дистанції: «*Vous exagérez !* », «*Arrêtez immédiatement !* ». Вибір займенника «*vous* » або «*tu* » також визначає емоційний рівень спілкування, оскільки демонструє ступінь формальності та міжособистісного зв'язку.

Емоційне мовлення виконує важливу роль у формуванні міжкультурної взаємодії: нерозуміння його маркерів може призводити до помилок у сприйнятті, хибних висновків і комунікативних бар'єрів. Тому дослідження лексико-фрагментарних маркерів у французькій мові сприяє розвитку комунікативної компетентності та емоційної грамотності мовців.

Отже, емоційне франкомовне мовлення являє собою складну синергію вербальних і невербальних засобів, що формують прагматично значущий емоційний сенс. Усвідомлене використання таких маркерів забезпечує ефективність комунікації та сприяє гармонійному соціальному взаєморозумінню.

Список використаних джерел:

1. Démentiev V.V. Théorie de la communication émotionnelle. Paris : L'Harmattan, 2017. 214 p.
2. Joly M. Langage du corps et expressivité émotionnelle. Lyon : ENS Éditions, 2020. 92 p.
3. Plantin C. Les émotions dans l'interaction. Paris : Presses Universitaires de France, 2011. 162 p.

Мисюра Д., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ ХВИЛЬОВИЙ ЯК ПИСЬМЕННИК ТА ПЕРЕКЛАДАЧ

Микола Хвильовий (справжнє ім'я – Микола Фітільов) – український прозаїк, поет, публіцист, політичний діяч. Микола Хвильовий був відомою особистістю в українській літературі доби Розстріляного Відродження. За світовідчуттям він був романтиком, свої твори писав у стилі імпресіонізму. Саме цей стиль написання потім буде відображатись у його перекладах.

Микола Хвильовий був неоднозначною постаттю. Досі ніхто не може назвати його точну позицію та погляд щодо того, що відбувалось в Радянському Союзі. Проте 1925 року М. Хвильовий опубліковує гасло «Геть від Москви!». Це не так про політику, як про культурну орієнтацію. У цей час Микола Хвильовий починає перекладати твори європейських авторів. Це було зроблено з метою популяризації західної літератури.

Микола Хвильовий досить активно почав перекладати твори Генріха Гейне. Ідеї цього автора співпадали з ідеями самого Хвильового. Генріх Гейне один з тих поетів-романтиків, які активно впливали на модернізм. Саме тому Микола Хвильовий був зацікавлений в перекладах його творів. Цими перекладами він прагнув показати українському читачеві кращі зразки європейської культури,

омінаючи російську літературу. Один з популярних творів Гейне, який переклав Микола Хвильовий – «Атта Троль. Сон літньої ночі» [3].

Переклади Миколи Хвильового, так само як і його оригінальні твори та публіцистика, активно публікувались в літературних журналах у 1920-х роках. Найбільше опубліковано було в журналах «Червоний Шлях» та «Вапліте», безпосередньо в тих, до яких він був причетний [2].

На просторах інтернету існує інформація, що Микола Хвильовий брав участь у перекладі французького твору «Собор Паризької Богоматері», проте ця інформація не підтверджена. Через утиски та репресії у 1920-х роках, значна кількість інформації зникла.

Стиль перекладу Миколи Хвильового був дуже наближений до самого оригіналу. Він намагався передати не лише зміст, а й дух, атмосферу та естетику європейських письменників та їхніх творів. Він любив використовувати художні засоби й уникав занадто «сухої» лексики. Його переклади відігравали велику роль в популяризації та удосконаленні українську мови.. У своїх перекладах він використовував літературну українську мову, граматичні та лексичні конструкції, уникаючи суржика. У перекладах творів Гейне він активно використовував піднесену лексику, багато епітетів та метафор. «Над ними – сніжно-синій ефір, а в ньому – срібні зорі; З них ллється смуток, тихий мир...» [1].

Микола Хвильовий – геній української літератури. Він сприймав перекладацтво не просто як якусь технічну роботу, а як спосіб збагачення української мови. Він майстерно відточував власну письменницьку майстерність та активно засвоював нові літературні стилі та форми. Всі переклади Миколи Хвильового, хоч їх і не дуже багато, демонструють високу художню та літературну якість.

Список використаних джерел:

1. Гейне Г. Поезії. Переклади М. Хвильового, В. Свідзинського та інших. Харків : Державне видавництво України, 1928. 220 с.
2. Хвильовий М. Твори у п'яти томах. Том 4. Нью-Йорк ; Балтимор ; Торонто : Смолоскип, 1983. 662 с.

3. Шерех Ю. Третя сторожа: література, мистецтво, ідеології. Нью-Йорк ; Балтимор ; Торонто : Смолоскип, 1983. 455 с.

Нікуліна В., студентка 3 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

**ПРОБЛЕМА БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОГО ПЕРЕКЛАДУ
ІСТОРИЧНИХ ТЕРМІНІВ З КУЛЬТУРНО-
КОНТЕКСТУАЛЬНИМ КОМПОНЕНТОМ (на прикладі роману
Моріса Дрюона « *La Reine étranglée* »)**

Проблема безеквівалентного перекладу історичних термінів посідає важливе місце у сучасних перекладознавчих дослідженнях. Вона зумовлена тим, що історично маркована лексика відтворює соціальні, політичні та культурні реалії певного історичного періоду, які часто не мають прямих аналогів у мові перекладу. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз культурно-контекстуального компонента історичних термінів, адже саме він передає національну специфіку та культурно-ціннісні орієнтири.

Історичний термін – це слово або словосполучення, що використовується для позначення конкретних подій, явищ або інституцій минулого. Воно має визначене значення, сформоване в певному історичному контексті, і зберігає знання про історичні процеси. У художньому творі історичні терміни виконують

не тільки інформаційну, а й естетичну функцію, формуючи систему образів твору. Їхнє значення може передавати політичні настрої, релігійні погляди, соціальні взаємини, побутові реалії та моральні уявлення певної епохи. Наприклад, у романі Моріса Дрюона терміни *Le roi*, *Monarque*, *Les Templiers*, *Tour de Nesle* мають не лише буквальне значення, а й символічне, відображаючи владу держави, духовний авторитет церкви або політичні інтриги. Семантика історичного терміну охоплює не лише його пряме значення, а й культурні відтінки, що сформувалися в результаті тривалого функціонування у колективній пам'яті народу.

Культурно-контекстуальний компонент (ККК) – це складова семантичної структури слова, що відображає культурні, історичні, соціальні та національні реалії. Він формується під впливом позамовних чинників – традицій, звичаїв, форм державного устрою, релігійних переконань і визначних історичних подій. Безеквівалентність перекладу історичних термінів зумовлена відсутністю точних відповідників у мові перекладу. Це пояснюється тим, що кожна культура має власну систему історичних понять і категорій, які не завжди мають аналоги в іншій мовній традиції. Наприклад, французький термін *l'adultère* у контексті роману означає не лише «подружню зраду», а й політичний інструмент, що використовується для делегітимізації династії.

У таких випадках перекладач може застосовувати кілька стратегій:

- 1) використати усталений відповідник, якщо він існує в мовній традиції;
- 2) застосувати описовий переклад, який пояснює культурно-історичну специфіку;
- 3) створити умовний еквівалент, що передає зміст без буквального калькування.

Так, слово *Chevaucheurs* буквально означає «вершники», але історично позначає спеціальний військовий загін, який виконував функції зв'язкових і вісників. Тому важливо передавати не лише лексичне значення, а й соціально-історичну роль явища.

Історичні терміни у творах Дрюона тісно пов'язані з культурно-контекстуальним компонентом. Наприклад, *Les Templiers* не обмежується

перекладом як «тамплієри», оскільки несе глибокий культурний підтекст: він символізує політичне протистояння між церквою та монархією, а також духовну силу й моральні цінності середньовічного суспільства. Так само *Tour de Nesle* («Нельська вежа») є не лише топонімом, а й символом морального занепаду династії Капетингів і відображає скандал, що залишив глибокий слід в історії Франції.

ККК проявляється і в таких термінах, як *Le Louvre*, що у романі означає не тільки архітектурну споруду, а й політичний центр монархічної влади, місце ухвалення державних рішень і формування національної ідеї.

Назва історичного терміну часто сконденсовано відображає його зміст. Наприклад, назва роману *La Reine étranglée* має глибокий символічний підтекст: вона передає трагедію жінки, пригніченої політичною системою, та водночас відображає дух епохи – боротьбу за владу, моральний занепад і кризу монархії. Інші назви циклу *Les Rois Maudits - Le Roi de fer, Les Poisons de la Couronne, La Loi des mâles* - виконують метафоричну функцію, узагальнюючи політичні процеси, характерні для Франції XIV століття. Через такі назви реалізується не лише інформаційна, а й культурно-семантична функція історичної лексики.

Безеквівалентні терміни перекладаються з урахуванням культурно-історичного контексту. Перекладач виступає не лише як мовний посередник, а й як інтерпретатор культури, який передає дух епохи та специфіку соціальних явищ.

Назви історичних термінів у романі виконують символічну функцію:

- 1) відображають політичні інтриги і моральний стан суспільства;
- 2) передають специфіку культурного та соціального середовища;
- 3) створюють міст між історичною реальністю та сучасним читачем, сприяючи глибшому усвідомленню національної ідентичності.

Історичні терміни з культурно-контекстуальним наповненням є важливою частиною мовної картини світу. Вони відображають особливості історичного мислення, соціально-політичні процеси та духовні орієнтири нації.

Складність їхнього перекладу полягає у необхідності відтворити не лише зміст, а й культурно-історичну глибину слова. Дослідження історичних термінів у романі Моріса Дрюона « *La Reine étranglée* » доводить, що мова виступає не лише засобом комунікації, а й носієм історичної пам'яті народу. Безеквівалентна лексика з культурно-контекстуальним компонентом створює міст між минулим і сучасністю, сприяючи глибшому усвідомленню цінностей, на яких базується національна ідентичність.

Список використаних джерел:

1. Демчук Р. Міфологема у контексті моделювання національної ідентичності. *Культурологічні ідеї*. 2017. № 11. С. 53–58.
2. Гелнер Е. Нації і націоналізм. Харків : Крок, 2002. 316 с.
3. Куліш В. С., Гарах О. М. Труднощі перекладу культурно маркованої лексики. *Молодий вчений*. Суми: СДУ, 2020. № 12. С. 88.
4. Лелека Т. О. Безеквівалентна лексика як перекладацька проблема. *Наукові записки*. Серія: Філологічні науки. 2024. № 211. С. 69–75. URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/574> (дата звернення: 22.10.2025)
5. Мукатаєва Я. В. Слова-реалії як вид безеквівалентної лексики та їх класифікація. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2022. № 55. С. 174–175.
6. Мохотонко Д. О. Відтворення семантико-стилістичних функцій культурних лакун засобами цільової мови [Магістерська робота]. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2020. URL: <https://elar.khmnpu.edu.ua/items/fac55ebd-36ec-4246-a1bc-36cab049d6ef> (дата звернення: 22.10.2025)
7. Симоненко Л. Актуальні проблеми сучасного українського термінознавства. *Українська термінологія і сучасність: збірник наукових праць*. 2009. Вип. 8. С. 9–15
8. Druon M. *La Reine étranglée*. Le livre de poche. 1970.
9. Maurice Druon. URL: <https://fr.wikipedia.org/> (дата звернення: 25.03.2025).

Сковорода О., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

НАЦІОНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ ФРАНЦУЗЬКОГО ЕТИКЕТУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Культура мовлення та поведінки є важливою складовою національної ідентичності кожного народу. Особливе місце в ній посідають етикетні форми спілкування – вітання, прощання, висловлення подяки, вибачення чи прохання, які відображають історичні традиції, менталітет та соціальні норми суспільства. Вивчення цих форм у різних культурах сприяє кращому розумінню міжнаціонального спілкування й запобігає комунікативним непорозумінням.

Актуальність теми зумовлена необхідністю розвитку міжкультурної компетентності, особливо в умовах глобалізації та активних контактів між Україною та Францією. Дослідження французьких манер під час вітань, прощань і вираження вдячності дозволяє глибше зрозуміти особливості французької культури спілкування та порівняти їх із українськими традиціями.

Мета дослідження – проаналізувати особливості мовленнєвих і невербальних манер французів, а також з'ясувати відмінності й спільні риси між французькими та українськими нормами етикету в комунікативній поведінці.

Найбільш незвичним для українців є те, що французи вітаються навіть із незнайомими людьми – у крамниці, ліфті чи на вулиці. Вислів « *Bonjour* » є обов'язковим, і його відсутність може бути сприйнята як неповага або

холодність. У нашій культурі таке спілкування вважається радше зайвим або дивним.

Ще однією особливістю, що привертає увагу українців, є « *la bise* » – поцілунок у щоку. Це звичний спосіб вітання між друзями, колегами або навіть знайомими, причому кількість поцілунків залежить від регіону (від одного до чотирьох). Для українців подібна форма фізичного контакту зазвичай зарезервована лише для близьких родичів або дуже близьких друзів [1; 3].

Щодо манери прощання французів та їх відмінності від українських, то замість одного короткого слова « *Au revoir!* », французи зазвичай додають кілька побажань поспіль: « *Au revoir, bonne journée, bon courage, à bientôt!* ». Такі комбінації – цілком звичні у французькому спілкуванні, навіть у формальних ситуаціях. У магазині, офісі чи на вулиці продавець або перехожий може провести вас словами: « *Bonne fin de journée, bon week-end, prenez soin de vous!* ». Для українців така манера може видатися надмірною або навіть трохи кумедною, адже у нашій культурі зазвичай достатньо одного нейтрального «До побачення» чи «Бувайте». Ми рідко додаємо побажання, якщо розмова не є особистою [1; 2].

Також незвичною для українців є звичка французів підсилювати подяку додатковими побажаннями. Наприклад: « *Merci beaucoup, c'est très gentil de votre part!* » (Дуже дякую, це дуже люб'язно з вашого боку!) або « *Merci, bonne journée à vous!* » (Дякую, гарного вам дня!). Таке поєднання подяки й побажань – ознака щирості та бажання підтримати добрий настрій співрозмовника.

В українській культурі вдячність також має велике значення, але її вираження **частіше лаконічне**: «Дякую», «Щиро вдячний», «Спасибі». Ми рідше супроводжуємо подяку додатковими словами чи емоційними побажаннями, особливо в офіційних ситуаціях.

Дослідження показало, що манери французів під час вітань, прощань і вираження вдячності є важливою частиною їхньої культурної ідентичності та відображають глибоко вкорінене прагнення до ввічливості, тепла й соціальної гармонії. Французьке спілкування характеризується **ритуальністю**,

емоційністю та увагою до деталей, тоді як українська традиція є стриманішою, природнішою й більш контекстуальною [1; 2].

Порівняння з українськими звичаями засвідчує, що попри відмінності у ступені виразності та формальності, обидві культури поділяють спільну мету – **створення позитивного, доброзичливого тону спілкування**. Французи роблять це через емоційні ритуали й численні побажання, українці – через щирість, простоту та теплоту інтонації.

Дослідження манер французів у контексті вітань, прощання та вираження вдячності відкриває кілька напрямів для подальшого вивчення: 1) **поглиблений порівняльний аналіз** – можна розширити порівняння не лише з українською культурою, а й із культурами інших країн Європи чи світу, щоб визначити загальні закономірності та унікальні риси національного етикету; 2) **дослідження невербальних аспектів** – поєднання словесних формул із жестами, мімікою, дистанцією між співрозмовниками та інтонацією дозволить глибше зрозуміти міжкультурні відмінності. Таким чином, подальші дослідження допоможуть **розвивати міжкультурну компетентність**, сприяти кращому розумінню соціальних норм інших народів та вдосконалити методики навчання культурних аспектів спілкування.

Список використаних джерел:

1. Лоєнко В. Етикет привітання. *HR Liga*. URL: <https://hrliga.com/index.php?module=profession&op=view&id=1167>. (дата звернення: 21. 10. 2025)
2. Buswell G. French culture: social etiquette in France. *Living*. 28.03.2025. URL: https://www.expatica.com/fr/living/integration/french-etiquette-101246/?utm_source=chatgpt.com. (дата звернення: 21. 10. 2025)
3. Renaudin R. La bise : How to kiss in France. *The Ilini Blog*. 07.03.2021. URL: https://www.ilini.com/blog/french-culture/la-bise-how-to-kiss-in-france/?utm_source=chatgpt.com. (дата звернення: 21. 10. 2025)

Ткаченко І., студент 6 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ФУНКЦІЇ МАНІПУЛЯТИВНИХ ЗАСОБІВ У ФРАНКОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

У сучасному суспільстві інформація перетворилася на одну з головних форм влади, а медійний дискурс – на ключовий інструмент її реалізації. Маніпуляція в медійному дискурсі визначається як прихований вплив на свідомість і поведінку адресата через добір і подання інформації так, щоб створити у нього певні уявлення, оцінки чи емоційні реакції. За Т. А. ван Дейком, дискурс є не лише засобом передачі знань, а й механізмом соціального контролю, адже саме через дискурсивні структури відтворюється і закріплюється влада [1, с. 134]. У франкомовному медійному просторі маніпуляція виявляється як у мовних формах, так і в невербальних елементах – заголовках, зображеннях, композиції сторінки чи екрана, які формують цілісне когнітивно-емоційне сприйняття повідомлення [5, с. 275–277].

Однією з основних функцій маніпулятивних засобів є когнітивна, що полягає у формуванні у свідомості реципієнта певної картини світу. Через тематичні рамки, добір лексики та структурування тексту медіа задають напрям

інтерпретації. Наприклад, у заголовку « *Les migrants envahissent l'Europe* » дієслово *envahir* («захоплювати», «навалюватися») переносить мілітарну метафору в соціальну площину, створюючи відчуття небезпеки. Таким чином, факт перетворюється на елемент маніпулятивної схеми, де об'єктивна подія набуває оцінного забарвлення. Як підкреслює Д. Менгено (Maingueneau, 2014), медійний дискурс – це простір, де знання й ідеологічні позиції взаємодіють, створюючи нову соціальну реальність. Когнітивна функція маніпуляції забезпечує вибіркове представлення фактів, фокусування уваги на вигідних аспектах і замовчування небажаних [4, с. 275].

Емоційна функція маніпуляції спрямована на виклик певних почуттів, що знижують рівень критичного осмислення інформації. Вона реалізується через емоційно забарвлену лексику, метафори, епітети й алюзії. Наприклад, у вислові « *La tempête économique menace la France* » метафора *tempête* («шторм») створює атмосферу тривоги, активізуючи емоційний механізм страху. У фразях « *Le président courageux affronte la crise* » та « *Un peuple trahi par ses dirigeants* » лексеми *courageux* («мужній») і *trahi* («зраджений») задають чітку емоційну полярність. П. Шародо зазначає, що журналістський дискурс поєднує інформування з драматизацією, адже емоційне залучення аудиторії підвищує ефективність впливу [2, с. 273]. Емоційний ефект посилюють також невербальні засоби: вибір кольорів, крупні плани у відео, інтонація ведучого чи монтаж кадрів, що підсилюють драматизм ситуації [5, с. 275–277].

Регулятивна функція маніпулятивних засобів полягає у спрямуванні поведінки аудиторії та формуванні соціально бажаних моделей дії. ЗМІ не лише передають інформацію, а й задають спосіб реагування на неї. Вислови на кшталт « *Il faut agir pour la planète* » або « *Ensemble contre la haine* » апелюють до почуття колективної відповідальності, створюючи відчуття морального обов'язку. Повторення таких закликів поступово нормалізує певні патерни поведінки, роблячи їх соціально прийнятними. Ф. Уелле (Ouellet, 2014) підкреслює, що медійна мова здатна структурувати суспільні уявлення, а регулярне відтворення дискурсивних моделей забезпечує стійкість ідеологічних конструкцій. Регулятивна функція взаємодіє з емоційною, перетворюючи

афективну реакцію на мотивацію до дії. Наприклад, фраза « *Nous devons rester unis face au danger* » не лише викликає почуття солідарності, а й спонукає до певної поведінки – згуртованості й підтримки владного курсу [5, с. 275–277].

Окрім мовних та емоційних аспектів, значну роль у маніпуляції відіграють візуальні параметри. Розташування елементів, простір і композиція у медіа-дискурсі також мають важливе значення. Правильне використання простору підкреслює важливість певної інформації та створює візуальну ієрархію [5, с. 275–277]. Як зазначають Г. Кресс і Т. ван Лівен, зображення не є нейтральними: розміщення об'єктів, освітлення, перспектива та колір виконують семіотичну функцію, сприяючи формуванню бажаного смислу. Наприклад, у франкомовних телевізійних новинах політичний лідер часто розташований у центрі кадру з домінантним освітленням, що підсвідомо підкреслює його авторитет і контроль. У друкованих медіа фотографії з емоційно насиченими обличчями або зображення масових подій створюють відчуття причетності та впливають на оцінку текстового контенту [3, с. 275–277].

Усі три функції – когнітивна, емоційна й регулятивна – взаємопов'язані та формують комплексний механізм впливу. Когнітивна формує рамки сприйняття, емоційна наповнює їх афективним змістом, а регулятивна переводить сприйняття у сферу дії. Наприклад: « *La planète brûle, il faut agir maintenant* » – *brûle* (емоційна), *il faut agir* (регулятивна), причинно-наслідкова логіка (когнітивна) [5, с. 275–277].

Таким чином, функції маніпулятивних засобів у франкомовному медійному дискурсі демонструють складну систему комунікативного впливу, що поєднує інтелектуальні, емоційні й поведінкові аспекти. Когнітивна функція визначає спосіб інтерпретації дійсності, емоційна – забезпечує емоційне залучення, а регулятивна – спрямовує поведінку. Додаткову роль відіграють візуальні компоненти – простір, розташування, кольорова гама й композиція, які підсилюють мовний ефект і формують візуальну риторику переконання. Усвідомлення цих механізмів є необхідною умовою для розвитку критичного мислення та захисту від прихованих маніпуляцій у сучасному інформаційному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Dijk van T. A. *Discourse and Power*. London : Palgrave Macmillan, 2008. 308 p.
2. Charaudeau P. *Le discours d'information médiatique*. Paris : INA, 2005. 300 p.
3. Kress G., Leeuwen van T. *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. London : Routledge, 2006. 321 p.
4. Maingueneau D. *L'analyse du discours*. Paris : Armand Colin, 2014. 224 p.
5. Ouellet F. *L'analyse du discours médiatique*. *Revue française de sociologie*. 2014. № 2. С. 275–304.

Хоміцька С., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У ФРАНЦУЗЬКОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

Сучасна французька мова, як і будь-яка інша, постійно перебуває у стані розвитку та змін, що є природним процесом еволюції суспільства, прогресу технологій та культури. Особливо помітним цей процес є у сфері медіа, яка відіграє ключову роль у формуванні інформаційного простору та міжкультурної комунікації. Саме сьогодні соціальні мережі є найпоширенішим засобом комунікації, де люди можуть ділитися своїм повсякденним життям, ідеями, а також – це одна з галузей, де неологізми утворюються і поширюються найшвидше.

Поява цифрових платформ, соціальних мереж, стримінгових сервісів і нових форматів журналістики створили умови для активного творення неологізмів, як французьких, так і запозичених, здебільшого з англійської мови.

Перш за все, варто зазначити, що таке «неологізм». Згідно з визначенням Larousse, *neologisme* (неологізм) у французькому словнику означає « кожне слово, нещодавно створене або запозичене з іншої мови, або будь-яке нове значення, надане слову чи виразу, що вже існував у мові» [2]. Нові слова є вагомою частиною розвитку мови, оскільки без них мова не прогресує, вона стає неживою.

Механізми творення французьких неологізмів у сфері медіа, а саме Instagram, різноманітні, проте найпоширенішими є:

— Запозичення (*l'emprunt*) — найактивніший механізм у сучасній французькій мові. Цей неологізм може бути модифікований, щоб відповідати мові-носію (деякі морфеми можуть бути транскрибовані), або може зберігати свою первісну форму [3]. Медіасфера насичена англіцизмами, такими як: *le selfie, le hashtag, le podcast, le follower, le live, le like* [2]. Ці слова часто адаптуються фонетично та граматично до французької системи (*liker, poster, streamer*). Французи часто намагаються замінювати їх власними варіантами, наприклад, *égoportrait* замість *selfie*, *mot-dièse* замість *hashtag*, *le abonné* замість *le follower*, проте вживання запозичених форм все ще переважає, оскільки, у медіа-просторі активно використовують англіцизми чи кальки, щоб набувати ознак не просто мовної новації, а маркера сучасності, інтернет-культури чи медіа-стилю [1].

— Неологізм форми (*néologisme de forme*) — складається з морфем, які вже існують у мові, але ніколи не були розташовані таким чином. До цієї категорії належать всі неологізми, утворені шляхом похідних від однієї граматичної форми до іншої, додаванням префіксів або суфіксів для утворення нових слів: *influenceur* (від *influence* + суфікс *-eur*), *désinformer* (префікс *dés-* + *informer*); використанням засобів масової інформації для передачі повідомлення, яке може ввести в оману або вплинути на громадську думку [3]. Такі слова вкорінюються завдяки активному використанню в журналістиці та соцмережах і є стали загальновідомими.

— Словоскладання (*composition*) — утворення лексичної одиниці з елементів, які самі по собі є або словами мови: *infox* (*information* + *intoxication*), *internaute* (*internet*

+ naute) людина, яка «плаває»/орієнтується у потоці інформації інтернет-медіа [2]. Цей спосіб є характерним для створення нових понять, пов'язаних із цифровим світом, які коротко пояснюють значення процесу.

Отож, подальше вивчення неологізмів у французькій мові, а саме у медіапросторі, є надзвичайно перспективним, дивлячись на швидкі темпи розвитку соціальних мереж та мас-медіа. Поява нових платформ (Tiktok, Threads, Instagram, т.д.) зумовлює безперервну появу неологізмів у французькій мові та сприяє формуванню специфічних мовних різновидів, характерних для блогерів, інфлюенсерів та журналістів, які вагомо впливають на соціум.

У цьому контексті доцільно дослідити динаміку появи та поширення неологізмів, взаємодію французької та англійської мов, що особливо помітно в медійному просторі, а також перспективу нормалізації нових слів у словниках і академічних джерелах, таких, як Larousse, Le Robert, Académie française.

Список використаних джерел:

1. Francoeur M. Le «selfie» ou l'égoportrait. l-express.ca. URL: <https://l-express.ca/le-selfie-ou-legoportrait/> (дата звернення: 22.10.25).
2. Larousse.fr : encyclopédie et dictionnaires gratuits en ligne. URL: <https://www.larousse.fr/> (дата звернення: 20.10.25).
3. Les différentes formes de néologie URL: <https://www.langue-savoyarde.com/les-differentes-formes-de-neologie> (дата звернення: 22.10.25).

Шостак Ю., студент 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ЗОНИ ПОШИРЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У СВІТІ

Французька мова є однією з найвпливовіших мов світу – вона відіграє величезну роль в освіті, культурі, дипломатії та міжнародній комунікації. Поширення французької мови у світі є результатом як історичних процесів, зокрема колоніалізму, так і сучасних тенденцій глобалізації та міжкультурної взаємодії.

За даними Organisation Internationale de la Francophonie (OIF), станом на 2023 рік понад 321 мільйон осіб по всьому світі володіють французькою мовою, це робить її п'ятою найбільш вживаною мовою у світі за кількістю носіїв. Французька мова має статус офіційної мови у 29 країнах світу, зокрема в Франції, Бельгії, Люксембурзі, Швейцарії, Канаді, багатьох країнах Африки та Океанії [1].

Французька мова активно використовується у міжнародних організаціях, таких як ЮНЕСКО, ЄС, ООН, де в неї є статус однієї з офіційних мов. Також, кількість осіб, які вивчають французьку мову як іноземну, зростає щороку, за даними OIF, понад 132 мільйони людей по всьому світі вивчають французьку, з них майже 60% – у країнах Африки.

Величезний внесок у поширення французької мови робить система освіти. У Франції розвинена система культурної дипломатії, яка включає

мережу Alliance Française – вона нараховує понад 830 філій у 132 країнах світу, що дозволяє охочим не лише вивчати французьку мову, а й дізнатися більше про французьку культуру, мистецтво та літературу.

Французька мова відіграє значну роль у країнах Африки: незважаючи на конкуренцію з місцевими мовами, вона зберігає статус мови міжетнічного спілкування, освіти, ділового обігу та медіа. Завдяки політиці франкомовної співдружності, зокрема діяльності Organisation Internationale de la Francophonie, проводяться численні освітні та культурні програми, спрямовані на збереження і розвиток французької у Гвінеї, Сенегалі, Кот-д'Івуарі, Камеруні та Демократичній Республіці Конго. У цих регіонах французька не просто зберігається – вона трансформується, адаптуючись до нових соціолінгвістичних умов та формуючи нові варіанти й регіональні особливості мовлення, що є прикладом справжньої динаміки мовного простору [2].

Орієнтуючись на поточні демографічні тенденції та звіти ОІФ, у найближчі 25 років кількість людей, що володіють французькою, може сягнути понад 715 мільйонів, з яких приблизно 85% проживатимуть в Африці. Цей прогноз базується на високих темпах народжуваності в країнах Західної та Центральної Африки, де французька виконує роль мови освіти та державного управління.

Велику роль у поширенні французької мови відіграє міграція. Франкомовні спільноти формуються не лише в колишніх колоніях, а також у країнах з високим рівнем еміграції, таких як Велика Британія, США, Канада, Бразилія чи Аргентина. Завдяки імміграції французька мова проникає в багатомовні середовища, та може функціонувати як мова щоденного спілкування [3].

Отже, поширення французької мови в світі зумовлене політичними, історичними та демографічними чинниками. Активний розвиток і широка географія французької мови підтверджують що вона є комунікативним інструментом сучасності та майбутнього.

Список використаних джерел:

1.Ethnologue. Languages of the world. URL: <https://Ethnologue.com> (дата звернення: 19.10.2025).

2.Organisation Internationale de la Francophonie (OIF).URL: <https://www.francophonie.org>

(дата звернення: 19. 10. 2025)

3.World Population Review. French Diaspora Countries 2025.URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/french-diaspora-countries> (дата звернення: 19. 10. 2025).

Шульга А., студентка 2 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Бондарук Л. В., докт. філол. н., професор
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАНЦУЗЬКИХ ТОПОНІМІВ

Топоніми відіграють важливу роль у сучасному перекладознавстві, оскільки географічні назви слугують не лише для орієнтації в просторі, але й також відображають історичні, культурні та соціальні особливості народів.

Предметом особливої уваги є, зокрема, французькі топоніми через їхню складну морфологічну структуру, а також різноманітні компоненти, що включають етнічні, географічні та релігійні елементи.

Впродовж століть ці назви зазнавали змін у написанні та вимові, що робить їх більш цікавими для дослідження в контексті перекладу.

У наукових працях Пежинської О. М., Захарової Н. О., Олефір Г. І. проаналізовано різні способи та прийоми перекладу топонім французької мови. Проблема перекладу французьких топонімів є актуальною і сьогодні. У сучасних медіа, туризмі, міжнародних відносинах і дипломатії правильна передача

географічних назв забезпечує точність інформації, збереження культурної ідентичності та міжмовну гармонію.

Крім того, в українській практиці спостерігається відсутність усталених норм для деяких французьких назв, що зумовлює потребу у виробленні єдиних підходів.

Топоніми – це унікальні одиниці, оскільки до їх творення залучені різні фактори: мовні, історичні, географічні, етнокультурні. Вони містять важливу інформацію про розвиток краю, ландшафт, господарську діяльність, культуру, традиції населення.

Зважаючи на особливості власних назв, найбільш оптимальними способами їх перекладу вважаються транскрипція і транслітерація. Транскрипція базується на фонетичному принципі, що передбачає «перекодування іншомовних слів у свої з наступним записом за допомогою літер алфавіту приймаючої мови без використання якихось додаткових знаків та без надання літерам додаткових значень».

Вважається, що такий спосіб перекладу зберігає певну національну своєрідність у своїй словесній звуковій формі. Наприклад, *Paris – Париж, Marseille – Марсель, Liège – Льєж* [3].

Транслітерація полягає в передачі графічного образу іншомовної власної назви, тобто відтворення букв назви однієї графічної системи (мови оригіналу) за допомогою літер іншої графічної системи (мови перекладу). Наприклад, *Rouen – Руан, Reims – Реймс*.

При перекладі топонімів використовуються обидва способи, хоча відомо, що географічні назви найчастіше перекладаються шляхом транслітерації: інколи по літерах, інколи з незначними фонетичними змінами.

На нашу думку, використання цього способу є доцільним, коли йдеться про переклад маловідомих або вигаданих географічних назв, тому що топоніми, пройшовши довгий шлях еволюції, більш-менш стабілізувалися в узусі та орфографії після запровадження офіційних карт [2].

Практика показала, що при транскрипції або транслітерації назви географічного об'єкта іншою мовою має місце адаптації назви до цільової мови,

що проявляється в тому, що топоніми мають неспівзвучні або мало співзвучні назви в різних мовах, наприклад столиця Великої Британії *London* у французькій мові має назву *Londres*, назва річки *Thames* (Темза) перекладається як *Thamise*, а країна *Scotland* (Шотландія) – *Ecosse* [2].

Наступним засобом передачі топонімів вважається калькування (повне або часткове, як правило, поєднане з транскрипцією / транслітерацією) [1]. Наприклад, *Mont-Blanc* – Біла гора, *Côte d’Azur* – Лазуровий берег, *Île-de-France* – Острів Франції, *Champs-Élysées* – Єлисейські поля.

Ми вважаємо, що перспективою дослідження є вивчення різних видів топонімів, таких як: антропоніми (назви, що походять від власних імен людей), дромоніми (назви доріг, шляхів), гідроніми (назви водних об’єктів) та інші.

Також важливим напрямом наших досліджень є створення словника французьких топонімів. Це сприятиме точності вживання топонімів у медіа, різних наукових публікаціях та туристичній галузі.

Отож, переклад французьких топонімів є складним, але водночас важливим аспектом перекладознавства, оскільки він сприяє збереженню культурної самобутності та точності міжмовної комунікації. Основними способами перекладу топонімів є транскрипція, транслітерація та калькування, а також і комбіновані форми. Застосовуючи ці способи ми маємо змогу точно передати як звучання, так і зміст топоніма, що є запорукою правильного та послідовного відтворення назв в українській мові.

Список використаних джерел:

1. Абросимова О. В. Особливості передачі топонімів в текстах метакультурної комунікації (на матеріалі країнознавчого довідника «Tatsachen über Deutschland» та його перекладу «Німеччина у фактах»). В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. 1125 (79). С. 75-80. URL: <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/view/2653> (дата звернення: 20.10.2025).
2. Захарова Н. О. Особливості перекладу топонімів у складі фразеологічних одиниць (на матеріалі французької мови). *Актуальні питання філології та методики*. Кривий Ріг.

2020. Вип. 3 (15). Ч. 1. С. 203 – 214. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5976> (дата звернення: 20.10.2025).

3. Олефір Г. І., Дейнеко І. А., Дейнеко І. В. Топонімія в перекладі. *Науковий вісник кафедри КНЛУ. Серія: Філологія. Педагогіка. Психологія*. 2017. Вип. 34. С. 244 – 252. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2017_34_41 (дата звернення: 20.10.2025).

**Секція 3: Лексико-семантичні та синтаксичні особливості
французької мови**

Антощенко К., студентка 1 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Михальчук С. О., канд. політ. н., доцент
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ФРАНЦУЗЬКІ КАЗКИ ЯК ДЖЕРЕЛО КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

Французькі казки відіграють важливу роль у формуванні культурних цінностей, оскільки через наративи, персонажів та символи передаються соціальні норми, моральні уроки й естетичні орієнтири. Літературні твори письменників XVII–XVIII ст. демонструють, що казка не лише розважає, а й транслює культурний код, включаючи уявлення про чесність, ввічливість та повагу до традицій [6]. Таким чином, французька казка формує уявлення про соціально бажані моделі поведінки, що зберігають свою актуальність у сучасному культурному дискурсі.

У наукових дослідженнях підкреслюється, що казка є багаторівневим культурним артефактом. Вона передає моральні уроки через архетипічні мотиви, символи та стійкі фразеологічні формули, а застосування казки у навчанні, театральних постановках або медіа визначає, які культурні коди засвоює аудиторія [4]. Це свідчить про те, що казка функціонує як динамічний комунікативний ресурс, що адаптується до потреб суспільства та нових форм передачі знань.

Крім того, французькі казки виконують соціалізаційну функцію, моделюючи уявлення про добро і зло, способи подолання труднощів і моральні пріоритети. Дослідження показують, що аналіз моральних конфліктів у класичних наративах допомагає формувати ціннісну компетентність і критичне мислення у школярів та студентів [3]. Тому казка стає не лише історією для читання, а ефективним інструментом розвитку особистості та етичної свідомості.

Сучасне переосмислення наративів демонструє їхній культурний потенціал у нових контекстах. Проекти, такі як «маршрути казок» у Франції, показують інтеграцію казки в культурний туризм і освітні практики, що сприяє збереженню спадщини й активній участі молоді у культурних процесах [5]. Це підтверджує, що казка здатна одночасно зберігати традицію і виконувати нові соціально-освітні функції.

Українські дослідження також демонструють актуальність казки як джерела цінностей. Зокрема, С. Карпенко [1] зазначає, що літературна казка є кодом культурних смислів і ресурсом для формування моральних і етичних компетентностей учнів, а Т. Саврасова-В'юн [2] підкреслює її роль у розвитку міжкультурної компетентності та критичного мислення. Це свідчить, що адаптація французьких наративів у навчальному та культурному контексті України є важливим засобом інтеграції та осмислення чужої культурної спадщини.

Отже, французькі казки залишаються багатозначним культурним ресурсом: вони поєднують збереження традицій і здатність до трансформації, формуючи моральні орієнтири, естетичні стандарти та соціальні моделі поведінки. Їхнє застосування в освітніх, культурних та медійних практиках забезпечує підтримку ціннісної свідомості сучасного суспільства і відкриває широкі можливості для міждисциплінарного наукового аналізу.

Список використаних джерел:

1. Карпенко С. Українське казкознавство: методологія досліджень та едиційна практика. Дніпро: Середняк, 2024. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/12370/1/Ukraiinske_kasko.pdf (дата звернення: 22.10.2025).

2. Саврасова-В'юн Т. Наративний підхід до інтерпретації літературної казки. *Scientific Papers*, 1(12). 2024. URL: <https://ojs.uem.edu.ua/index.php/spn/article/view/695> (дата звернення: 22.10.2025).
3. Every Fairy Tale Hides a Value. *European School Education Platform*. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/every-fairy-tale-hides-value> (дата звернення: 23.10.2025).
4. Hannon P. *Fabulous Identities: Women's Fairy Tales in Seventeenth-Century France*. Brill, 2014. URL: https://brill.com/display/book/9789004649170/9789004649170_webready_content_text.pdf (дата звернення: 23.10.2025).
5. Montoneri B. Promoting Culture and Heritage through a Route of Fairy Tales in France. *The Asian Conference on Education, 2017*. URL: https://papers.iafor.org/wp-content/uploads/papers/ace2017/ACE2017_38531.pdf (дата звернення: 20.10.2025).
6. Perrin J.-F. Reframing the Early French Fairy Tale. *Féeries*. DOI: 10.4000/feeries.503. URL: <https://journals.openedition.org/feeries/503> (дата звернення: 23.10.2025).

Гаврилюк С., студентка 4 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Галян О. В., канд. філол. н., доцент
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

МОВНА ЕКОЛОГІЯ: ЗАПОБІГАННЯ АНГЛІЦИЗМАМ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Сучасний світ характеризується активними процесами глобалізації, які торкнулися всіх сфер людської діяльності, зокрема й мовної. Під впливом

англійської мови, що стала глобальним засобом міжнародної комунікації, французька мова поступово зазнає змін у своїй лексиці, структурі та вживанні. Це породжує потребу в осмисленні поняття мовної екології (*écologie linguistique*), що розглядає мову як живу систему, здатну до розвитку, але водночас уразливу перед зовнішнім впливом [1].

Метою дослідження є аналіз основних аспектів мовної екології французької мови, виявлення характеру англійського впливу та визначення шляхів захисту французької мови як важливого елементу культурної ідентичності Франції.

1. Сутність поняття мовної екології.

Термін *écologie linguistique* був уперше запропонований американським лінгвістом Ейнаром Гауптом у 1970-х роках. Він підкреслював необхідність розглядати мови як частину екологічної системи, у якій вони взаємодіють, співіснують або конкурують. Французькі науковці [2], [4]. (L.-J. Calvet, C. Hagège) адаптували це поняття до європейського контексту, наголошуючи на потребі захищати мову від домінування сильніших лінгвістичних систем – насамперед англійської. Мовна екологія спрямована не лише на боротьбу із запозиченнями, а й на підтримку рівноваги між збереженням національної мовної культури та відкритістю до міжмовного обміну.

2. Вплив англійської мови на сучасну французьку.

В останні десятиліття англійська мова значно вплинула на французьку лексику, особливо у сферах бізнесу, інформаційних технологій, науки та масмедіа. У щоденному мовленні дедалі частіше з'являються англіцизми: *weekend, business, manager, email, streaming, chat, influenceur, marketing* тощо. Ці слова часто витісняють французькі відповідники (*fin de semaine, affaires, gestionnaire, courriel, diffusion en continu*), оскільки здаються коротшими, сучаснішими й універсальнішими. Англіцизація проявляється також у граматичних структурах і синтаксичних кальках. Наприклад, конструкції типу *appliquer pour un travail* (за зразком англ. *apply for a job*) або *faire sens* (від *make sense*) стають дедалі звичнішими у розмовному французькому мовленні, хоча суперечать нормам класичної граматики.

3. Державна мовна політика та захист французької мови.

Франція є однією з небагатьох країн, де збереження мови має статус державного пріоритету. Головним інститутом, який опікується нормами та чистотою французької мови, є Académie française (Французька академія), заснована ще у XVII столітті. Вона не лише регламентує офіційне вживання лексики, а й пропонує французькі відповідники для нових іншомовних термінів (*logiciel* замість *software*, *courriel* замість *email*). У 1994 році було ухвалено закон Тубона (Loi Toubon), який зобов'язує використовувати французьку мову у публічних сферах: освіті, рекламі, документації, офіційних повідомленнях. Закон також забороняє надмірне використання англіцизмів у засобах масової інформації без перекладу. Крім того, у Франції активно діє Organisation internationale de la Francophonie (OIF), що сприяє поширенню французької мови у світі та підтримує її як засіб міжкультурного спілкування у франкомовних країнах.

4 Баланс між відкритістю та захистом.

Повне усунення англіцизмів є нереалістичним і навіть небажаним, адже мова природно розвивається, збагачуючись іншомовними елементами. Проте важливо зберігати рівновагу – забезпечити контрольований процес мовного запозичення, при якому нові слова інтегруються без втрати власної культурної специфіки. У сучасній Франції активно впроваджується ідея мовної свідомості (*conscience linguistique*) – коли носії мови самі усвідомлено обирають, які слова використовувати, віддаючи перевагу французьким формам, якщо вони існують. Такий підхід поєднує відкритість до глобалізації з прагненням зберегти мовну самобутність [3].

5 Приклади успішного мовного спротиву.

У французькій медіа- і техносфері є чимало прикладів, коли французькі відповідники прижилися замість англіцизмів. Наприклад: *baladodiffusion* (подкаст) замість *podcast*, *logiciel* замість *software*, *mot-dièse* замість *hashtag*, *nuage informatique* замість *cloud computing*.

Це свідчить про здатність французької мови творчо реагувати на зовнішні виклики, не втрачаючи своєї ідентичності.

Отже, мовна екологія у французькому контексті – це не лише захист від англійського впливу, а й прагнення зберегти рівновагу між розвитком і традицією. Французька мова залишається живою, динамічною системою, що розвивається завдяки відкритості до запозичень, але водночас має потужні механізми самозахисту: мовну політику, освітні програми, академічні інституції та суспільну мовну свідомість. Саме поєднання цих чинників дозволяє французькій мові залишатися однією з найвпливовіших у світі та зберігати статус мови міжнародної культури й науки.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко О. В. Мовна політика Франції: між глобалізацією та збереженням ідентичності. *Філологічні студії*. 2022. 237 с.
2. Calvet L.-J. Pour une écologie des langues du monde. Paris: Plon, 1999. 304 p.
3. Boyer H. Langue et société : Sociolinguistique du français contemporain. Paris: PUF, 2021. 135 p.
4. Hagège C. Halte à la mort des langues. Paris : Odile Jacob, 2000. 416 p.

Лаговська С., студентка 4 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Галян О. В., канд. філол. н., доцент
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ФРАНКОМОВНОМУ ОНЛАЙН - ПРОСТОРІ

У сучасну епоху цифрової комунікації соціальні мережі стали одним із головних джерел лінгвістичних змін у французькій мові. Під впливом

англійської, яка домінує у сфері технологій та Інтернету, французька мова зазнає значного напливу англіцизмів, особливо у сфері спілкування в соціальних мережах. **Мета дослідження** – проаналізувати основні типи англіцизмів у французькому інтернет-дискурсі, виявити причини їхнього поширення та способи адаптації у французькій мові.

Проблему мовних запозичень розглядали такі дослідники: Б. М. Головін, М. П. Кочерган, Р. Chardenet, D. Philippe, J. Martin та інші. Їхні дослідження доводять, що саме соціальні мережі стають основним середовищем, де англійська мова виконує функцію **lingua franca** – універсального засобу міжмовного спілкування у цифровому світі.

Класифікація англіцизмів у французькій мові.

1. Прямі запозичення без зміни форми.

До цієї групи належать слова: *like, post, comment, story, hashtag, DM, live, feed*. Вони активно вживаються французами без адаптації, проте інтегруються у граматичну систему французької мови: *liker une photo, poster un message, follow mes amis* [4].

2. Адаптовані англіцизми.

Такі одиниці набувають французьких морфологічних рис: *liker, follower, spoiler, streamer, bloquer, taguer*. Їм притаманні типові французькі дієслівні закінчення: *Je like, tu likes, nous likons* [7].

3. Гібридні конструкції.

Поєднання французьких і англійських елементів створює гібридні вирази: *faire un post, mettre un like, envoyer un DM, partager une story* [6]. Такі структури відображають мовну креативність користувачів і динаміку цифрової комунікації.

4. Семантичні кальки.

Деякі французькі слова набувають нового значення під впливом англійської мови: *mur* (wall), *fil d'actualité* (news feed), *amis virtuels* (virtual friends), *suivre* (to follow) [3; 5].

2. Причини поширення англіцизмів у соціальних мережах.

Поширення англійських елементів зумовлене низкою чинників:

- домінуванням англomовних платформ (*Facebook, Instagram, TikTok, X*);

- прагненням до лаконічності та зручності спілкування;
- впливом молодіжного середовища та глобалізації культури [2].

Як зазначає Philippe D. (2021), «*L'anglais est devenu la langue de l'innovation numérique*», тобто англійська стала мовою цифрових інновацій, і цей статус зумовлює її активне використання у віртуальному просторі [7].

Мовна політика Франції та ставлення суспільства. Попри зусилля **Académie française** та дію **закону Тубона (1994 р.)**, що захищає французьку від надмірного впливу англійської, англіцизми залишаються невід'ємною частиною повсякденного інтернет-спілкування [3]. Chardenet P. (2022) підкреслює: «*Internet est un espace de liberté linguistique*», – тобто Інтернет є простором мовної свободи, де користувачі вільно змішують мовні коди [4]. Це підтверджує, що цифрова комунікація часто виходить за межі офіційних мовних норм.

Англіцизми у соціальних мережах є результатом процесів глобалізації та технологічного розвитку. Вони демонструють адаптивність французької мови до нових комунікативних реалій, створюючи новий різновид – *français numérique* або *franglais digital*. У майбутньому можна очікувати подальшого зростання частки англійських елементів у французькому цифровому дискурсі.

Список використаних джерел:

1. Головін Б. М. Вступ до мовознавства. Харків : Основа, 2019. 256 с.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Академія, 2020. 368 с.
3. Académie française. Dire, ne pas dire : les anglicismes sur Internet. Paris : Académie française, 2023. 145 p.
4. Chardenet P. Langue et Internet : le français à l'ère du numérique. Lyon: Presses Universitaires de Lyon, 2022. 198 p.
5. Dufour L. Le français numérique: évolution ou dégradation? Montréal: Presses Universitaires de Montréal, 2024. 185 p.
6. Martin J. Les réseaux sociaux et la transformation linguistique. Paris: Éditions du Seuil, 2023. 173 p.
7. Philippe D. Les anglicismes dans la langue française contemporaine. Paris : Larousse, 2021. 214 p.

Музика Н., студентка 4 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Галян О.В. канд. філол. наук, доцент.
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Мова постійно змінюється, відображаючи життя суспільства та його культуру. Молодь відіграє особливо важливу роль у цих змінах, адже саме вона створює нові слова й вирази, які згодом можуть стати частиною загальноживаної мови. У французькій мові існує цілий пласт неформальної лексики – **молодіжний сленг**. Це особливий спосіб спілкування, який допомагає молодим людям відчувати спільність, бути “в темі” та відрізнитися від старших поколінь. Такий сленг активно поширюється через музику, соціальні мережі та популярну культуру, стаючи невід’ємною частиною сучасної французької мови.

Мета дослідження: дослідити лексико-семантичні риси молодіжного сленгу французької мови, визначити провідні моделі його словотворення та з’ясувати вплив соціокультурних факторів на його розвиток у сучасному мовному середовищі.

Актуальність теми: лексико-семантичні особливості молодіжного сленгу у французькій мові обумовлені його важливою роллю у формуванні мовної ідентичності сучасного покоління та відображенні соціокультурних процесів. Молодіжний сленг не лише передає емоції та оцінки, а й відображає зміни у способах комунікації, вплив технологій, мас-медіа та популярної культури на сучасну французьку мову.

Мова – явище живе, постійно мінливе. Змінюється епоха, пріоритети, змінюється і словниковий склад [2]. Спостерігається інтенсивний процес зміни розмовного реєстру мови і поява нового реєстру – молодіжного розмовного. Французький сленг дуже різноманітний. На його формування впливають екстралінгвістичні фактори: історія країни, її культура, специфіка мовної поведінки, а також, середовище, в якому виникають сленгізми – школа, ліцей, університет і т.д.

Французька молодь застосовує різні способи створення нових слів, щоб бути «у тренді» та виділитися у спілкуванні. Серед найпоширеніших методів слід виділити:

1. **Верлан** – явище, при якому приголосні звуки змінюють своє місце, а голосні часто замінюються на поєднання «eu». Наприклад, *mère* → *reum*. Іноді спостерігається перестановка складів у зворотному порядку: *métro* → *tromé*, *calibre* → *brélica*, *laisser tomber* → *laisser bétom* [1].

2. **Редуплікація** – повторення початкового або кінцевого складу слова. Наприклад, *argent* → *gengen*, *enfant* → *fanfan*.

3. **Патауєт** – особливий діалект французької мови, на якому розмовляли іммігранти. Він впливає на синтаксис, тобто на порядок слів у фразах. Наприклад: *ça va pas, la tête?* (У тебе голова не болить?) [1].

Що стосується орфографії сленгізмів, суворих правил правопису не існує, і це пояснюється високою варіативністю розмовної мови та її постійним розвитком.

Французький молодіжний сленг відрізняється багатством лексичних засобів та семантичних змін. Часто одне слово або фраза набувають нових значень у різних соціальних групах, що дозволяє кодувати інформацію або надавати вислову емоційного забарвлення. Наприклад:

- *casquettes* — контролери;
- *poulet, guignol* — поліцейський;
- *la tête* – голова (*la tronche, la poire, la bouille*) [3].

У повсякденному спілкуванні французької молоді характерним є «ковтання» складів або букв, що робить вимову більш швидкою і неформальною.

Так, звичні фрази та слова набувають нових форм: *fais gaffe* → *fais attention*, *bouffer* → *manger*, *bises* → *je t'embrasse*.

Важливим чинником розвитку сленгу є технологічний прогрес. Інтернет, соціальні мережі та мобільний зв'язок стимулюють створення швидких і коротких форм комунікації, що економлять час. До таких нововведень належать:

- скорочення слів (*perso* → *personnel*, *slt* → *salut*, *bjr* → *bonjour*);
- фонетичне написання без діакритичних знаків (*koi* → *quoi*);
- заміна складів цифрами або символами (*G* → *j'ai*);
- використання смайликів для передачі емоцій (:-)) [3].

Молодіжний сленг не лише спрощує комунікацію, а й надає їй індивідуального і емоційного забарвлення. Він активно відображає соціокультурні тенденції та змінює спосіб мовної взаємодії у сучасному французькому суспільстві.

Молодіжний сленг у французькій мові відображає соціокультурні процеси та цінності сучасного покоління, формує його мовну ідентичність і відокремлює від старших поколінь. Він включає різноманітні способи словотворення, такі як верлан, редуплікація, патаует, скорочення слів та цифрові чи графічні трансформації, а також прояви полісемії. Сленг активно поширюється через мас-медіа, інтернет і соціальні мережі, надаючи спілкуванню емоційного забарвлення та швидкості. Вивчення молодіжного сленгу є важливим для розуміння живої французької мови, комунікації в соціальних групах та міжкультурних процесів.

Список використаних джерел:

1. Karfis O. J'ai la Gnac! 18 Modern French Slang Expressions. French Today. URL: <https://www.frenchtoday.com/blog/french-vocabulary/parler-d-jeunes-french-slang-generation-y-part3/> (дата звернення: 20.10.2025)
2. Pimsleur Team. (n.d.). A Complete Guide To French Slang. Pimsleur Language Blog. URL: <https://www.pimsleur.com/blog/french-slang-and-texting-phrases-largot-francais/> (дата звернення: 21.10.2025)
3. Vidocq, E.-F. Dictionnaire argot-français. Éditions du Boucher. URL: <https://www.leboucher.com/pdf/vidocq/dico-argot.pdf> (дата звернення: 19.10.2025).

Назарук О., студентка 1 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Михальчук С. О., канд. політ. н, доцент
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКИХ ІДІОМ

Ідіоматичні одиниці у французькій мові представляють собою не просто словникові одиниці, а багатопланові лінгвопрагматичні утворення, які втілюють у собі як лексико-семантичні характеристики, так і соціокогнітивні установки мовної спільноти. Зокрема, через метафоричні й метонімічні конструкції, такі як *avoir le cafard* або *poser un lapin*, мовці передають не лише емоційні стани, але й культурні конотації, що формуються історично [8]. Отже, ідіома в мовній практиці виступає як маркер культури й комунікативного стилю.

Аналіз смислової структури показує, що більшість виразів має подвійний характер: буквальний шар часто не співпадає з переносним, а останній активізується у певному прагматичному контексті, що вимагає від адресата культурно-прагматичної компетентності [6]. Більш того, психолінгвістичні дослідження фіксують відмінності в обробці прозорих і непрозорих ідіом: для прикладу, нормативні дані щодо 305 французьких ідіом показують різні показники знайомості, прозорості й часу розуміння, що прямо впливає на їхнє функціонування в реальному спілкуванні [5]. З цього випливає, що семантична прозорість є одним із провідних факторів прагматичної доступності ідіоми.

Коли ж мова заходить про їхню прагматичну роль, варто відзначити, що ідіоми виконують низку комунікативних функцій: вони експресують емоції,

модулюють імпліцитні оцінки, маркують солідарність або дистанцію, а також слугують засобом когнітивної економії – тобто дозволяють передати складний зміст стиснуто й ефективно. Дослідження з дитячого мовлення демонструють, що розуміння ідіом значною мірою залежить від контексту й метапрагматичних знань, а отже вживання цих форм у міжособистісній ситуації вимагає спільної конвенції між адресантом і адресатом [7]. Таким чином, прагматична функція ідіом визначається й обмежується спільними комунікативними правилами.

Типологічно корисно розрізняти кілька груп за критеріями прозорості, функції та походження. По-перше, за прозорістю вирізняються прозорі (частково мотивовані) і непрозорі (фіксовані) вирази; по-друге, за функцією – експресивні, регулятивні та інтерактивні; по-третє, за генетикою – ті, що походять із професійної лексики, побуту чи історичних подій. Крім того, існує динамічна підгрупа неологізмів та медіа-ідіом, які швидко входять у вживання під впливом соціальних мереж і масмедіа [5; 8]. Отже, типологія ідіом є багатовимірною й має безпосереднє практичне значення для викладання й перекладу.

Історико-культурний контекст розкриває, що багато французьких ідіом відображають соціальні практики та професійну діяльність минулих епох (наприклад, ремісничі образи), і тому репрезентують пласт колективної пам'яті. Це особливо помітно при порівнянні тематичних полів (їжа, ремесло, море), де лексичні джерела дають важливу підказку до семантичної мотивації виразів. Отже, історична генерація ідіом пояснює їхню нормативну стійкість і культурну значущість [9].

Що стосується практичних результатів, корпусні та експериментальні дослідження дають змогу встановити такі емпіричні висновки: по-перше, частота вживання корелює з прозорістю й віком засвоєння; по-друге, непрозорі вирази демонструють довший час обробки та вищу залежність від мовного досвіду; по-третє, у соціальній комунікації ідіоми часто слугують маркерами групової ідентичності [5]. Відтак емпірика підтверджує інтегровану природу лінгвопрагматичного поля.

Українські дослідження фразеології французької мови, зокрема праці Л. Горчинської, Г. Рабош, Л. Шаповалової та О. Косович, вказують на яскраву

національно-культурну специфіку: фразеологічні одиниці несуть у собі концепти, оцінки та традиційні установки, що ускладнює їхній прямий переклад і вимагає міжкультурної інтерпретації у навчанні та перекладі [1; 2; 3; 4]. Таким чином, вітчизняні дослідники підкреслюють потребу у методиках, що поєднують лінгвістичний аналіз з культурологічною інтерпретацією.

У підсумку, ідіоматична система французької мови є багатшаровою і динамічною: її слід розглядати як сукупність семантичних, прагматичних і культурних компонентів, які в реальному мовному житті функціонують як одиниця комунікативної ефективності та культурної ідентичності. Подальші дослідження мають розвивати корпусну базу, експериментальні методи та міжкультурні парадигми, щоби краще зрозуміти, яким чином ці формули оновлюються в умовах глобалізації та цифровізації.

Список використаних джерел;

1. Горчинська, Л., Анумедем Л. . Фразеологізми української та французької мов: спільне та відмінне. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/download/9380/7813> (дата звернення: 24.10.2025).
2. Косович, О. Особливості фразеології французької мови (на прикладі концепту «вино»). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том 31 (70) № 1 Ч.1, 2020.
3. Рабош, Г. Фразеологізми у французькій мові. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*, 2015. Випуск 36. Частина 3. С.192–199.
4. Шаповалова, Л. Французькі фразеологізми як застигли зразки національного менталітету. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*, № 7 (345), 2021.
5. Bonin, P., Méot, A., Bugaiska, A. Norms and comprehension times for 305 French idiomatic expressions. *Behavior Research Methods*, 45, 959–971, 2013.
6. Espinal, M., Mateu, J. Idioms and Phraseology. *Oxford Research Encyclopedia of Linguistics*, 2019. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199384655.013.51> (дата звернення 23.10.2025).
7. Laval, V., & Bernicot, J. “Tu es dans la lune”: Understanding idioms in French-speaking children and adults. *Pragmatics*, 12(4), 2002.
8. Maharramova, G. I. (2024). Characteristics of French idioms. *Path of Science*, 10(8). URL: https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/96991/ssoar-pos-2024-8-maharramova-Characteristics_of_French_Idioms.pdf (дата звернення: 23.10.2025).
9. Melkonyan, N. On the origin and development of idioms in French. *Foreign Languages in Higher Education*, 21(2), 164–170. DOI: <https://doi.org/10.46991/FLHE/2017.21.2.164> (дата звернення 23.10.2025).

Петля А., студентка 1 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Михальчук С. О., канд. політ. н, доцент
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ФОРМ ВВІЧЛИВОСТІ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Ввічливість як соціолінгвістичне та прагматичне явище залишається одним із ключових аспектів міжособистісної комунікації у французькому мовному середовищі. Сучасні дослідження вказують на її подвійний характер: мовний та культурно-соціальний, оскільки форми ввічливості не лише виконують регулятивну функцію в дискурсі, але й відображають систему цінностей та ієрархію французького суспільства [3; 4].

Лінгвопрагматичні особливості французької ввічливості визначаються низкою чинників: соціальною дистанцією між комунікантами, ступенем формальності ситуації, віком, професійним статусом та культурними традиціями. У межах французької мови чітко простежується протиставлення форм *tu / vous*, що виступає базовим маркером соціальної стратифікації та комунікативної ролі [5, с. 107–110]. Зміна цих форм у комунікації може сигналізувати перехід від офіційного до неформального спілкування, від дистанції – до солідарності.

Сучасний стан французької ввічливості характеризується тенденцією до демократизації мовленнєвих практик, що виявляється у розширенні сфер уживання неформальних засобів звертання. Дослідники пов'язують це з впливом

цифрового середовища, зокрема соціальних мереж, де традиційні форми етикету трансформуються внаслідок швидкості комунікації та мультикодовості текстів [6, с. 203–206; 7, с. 57–60].

У структурі лінгвопрагматичного аналізу виділяють кілька рівнів функціонування форм ввічливості:

1. лексико-семантичний: вираження етикету через сталі одиниці (*Je vous en prie, Veuillez, Merci bien, Avec tout le respect*), які несуть у собі імпліцитні значення соціальної ввічливості;
2. морфосинтаксичний: граматичні засоби ввічливості, зокрема умовний спосіб (*Je voudrais, Pourriez-vous*), що пом'якшує іллокутивну силу висловлювання;
3. прагматичний: залежність мовного вибору від соціального контексту, ролей співрозмовників і комунікативних цілей [2, с. 99–102].

У межах цифрового та публічного дискурсів виявляється тенденція до гібридизації ввічливості, коли традиційні формули поєднуються з неформальними виразами, емоджі чи візуальними маркерами, що виконують функцію пом'якшення висловлювання [8, с. 83–85]. Водночас у діловій комунікації зберігається високий ступінь формальності, особливо у сфері дипломатії, правничих документів чи академічного спілкування.

Функції ввічливості в сучасній французькій мові можна поділити на такі основні:

1. регулятивна – підтримання соціальної гармонії та уникнення конфліктів у спілкуванні;
2. ідентифікаційна – вираження соціальної ролі та статусу мовця;
3. контактна – створення сприятливої атмосфери взаємодії;
4. експресивна – виявлення емпатії, поваги або вдячності.

У ході дослідження виявлено ключові тенденції у вживанні форм ввічливості у сучасній французькій мові:

1. зменшення формальної дистанції у побутовій та цифровій комунікації;
2. підвищення ролі інтонаційних і невербальних компонентів у вираженні ввічливості;

3. інтеркультурна варіативність у сприйнятті ввічливості франкомовними спільнотами за межами Франції;
4. зміщення акценту від суворої нормативності до прагматичної доречності;
5. переосмислення категорії ввічливості у контексті гендерної рівності та інклюзивності мови [1, с. 114–117].

Отже, сучасна французька ввічливість демонструє динаміку переходу від формальної моделі до більш гнучкої прагматичної системи, де головну роль відіграють контекст, інтенція мовця та соціальна релевантність висловлювання. Лінгвопрагматичний аналіз дозволяє простежити, як зміни у культурі спілкування трансформують мовні стратегії, формуючи новий баланс між традиційною етикетністю та комунікативною природністю.

Список використаних джерел:

1. Blum-Kulka S., House J. Cross-Cultural Pragmatics: Requests and Apologies. New York : Routledge, 2016. P. 99–102.
2. Bonnot A. Langue, genre et politesse : perspectives inclusives. Paris : Presses Sorbonne Nouvelle, 2022. P. 114–117
3. Culpeper J. Impoliteness: Using Language to Cause Offence. Cambridge University Press, 2011. 101 p.
4. Kerbrat-Orecchioni C. Les interactions verbales : approche linguistique et pragmatique. Paris : Armand Colin, 2020. 87 p.
5. Larrivée P. Vous et Tu : La variation sociolinguistique du tutoiement et du vouvoiement en français contemporain. Paris : L'Harmattan, 2017. P. 107–110.
6. Locher M. A., Watts R. J. Politeness in Language: Studies in its History, Theory and Practice. Berlin : De Gruyter Mouton, 2015. P. 203–206.
7. Traverso V. Les formes de politesse dans le français contemporain: discours, normes et usages. Lyon : ENS Éditions, 2021. P. 57–60.
8. Vincent D. Politesse numérique et communication médiée par ordinateur. Montréal : Presses de l'Université de Montréal, 2019. P. 83–85.

Петриченко Д., студентка 1 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Михальчук С. О., канд. політ. н, доцент
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ВПЛИВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ФРАНЦУЗЬКУ: ЛЕКСИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ТА КАЛЬКИ

У сучасному мовному середовищі англійська виступає провідною глобальною мовою, яка суттєво впливає на інші європейські мови, зокрема французьку. Цей вплив виявляється переважно у формі лексичних запозичень і кальок, що відображають культурну, технологічну та комунікативну динаміку сучасного суспільства [5]. Лексичні одиниці англomовного походження активно інтегруються у французьке мовлення, набуваючи як адаптованих, так і напіваадаптованих форм.

На рівні щоденної комунікації найпоширенішими стали англіцизми типу *le week-end*, *le smartphone*, *le business*, *un manager*. Такі слова набули статусу звичних, незважаючи на зусилля Французької академії зберігати чистоту мови. Вони стали частиною лексики, що позначає технологічні, ділові та соціальні реалії ХХІ століття [6]. У молодіжному сленгу ж англomовні елементи часто функціонують як засіб самоідентифікації, формуючи нові соціолінгвістичні норми та демонструючи відкритість до глобалізації.

Формування кальок із англійської, як-от *télécharger un fichier* (від *to download a file*) чи *un gratte-ciel* (від *skyscraper*), показує не лише мовну креативність французів, а й здатність їхньої мови засвоювати нові концепти, не

порушуючи внутрішньої структури. Деякі з них поступово закріплюються в нормативному мовленні, що свідчить про природну динаміку мовної системи [8]. Таким чином, запозичення та кальки не руйнують французьку мову, а сприяють її адаптації до нових реалій.

Особливу увагу дослідники приділяють класифікації англіцизмів за ступенем адаптації. Зокрема, виокремлюють повністю адаптовані (*parking, budget*), частково адаптовані (*le live, le chat*) та прямі запозичення (*streaming, hashtag*). За функціональною сферою розрізняють технічні, економічні, культурні та молодіжні англіцизми [9]. Водночас значна частина англійських слів проходить етап семантичного переосмислення, набуваючи відтінків, відмінних від оригінального значення, що демонструє процеси вторинної інтерпретації.

З точки зору лінгвопрагматики, англіцизми виконують низку функцій – номінативну (називання нових понять), експресивну (підсилення емоційності вислову) та соціально-ідентифікаційну (демонстрація належності до певної групи). При цьому носії французької нерідко використовують англословні елементи для створення ефекту престижності, модерності або професійності висловлювання. Як зазначає С. Loubier [7], таке використання створює баланс між прагматичною доцільністю та соціальним символізмом, що є ознакою динамічного розвитку мовної системи.

Водночас у французькому суспільстві зберігається дискусія щодо меж запозичення. Політика мовного планування у Франції передбачає офіційні заміники англіцизмів, наприклад, *courriel* замість *email*, *mot-dièse* замість *hashtag*, однак рівень реального вживання цих варіантів залишається невисоким [4]. Це свідчить про суперечність між нормативними настановами й комунікативною практикою. Таким чином, мовна поведінка користувачів дедалі частіше виявляє орієнтацію не на офіційну норму, а на ефективність і швидкість комунікації.

У лінгвістичній перспективі вплив англійської мови на французьку не можна оцінювати однозначно. З одного боку, це явище викликає занепокоєння щодо втрати мовної ідентичності; з іншого – стимулює розвиток нових форм

вираження, оновлення словникового складу і розширення прагматичних можливостей мови. Вплив англійської, таким чином, є не руйнівним, а радше продуктивним фактором, який відображає процеси культурного та когнітивного обміну.

Підсумовуючи, сучасна французька мова перебуває в умовах постійного балансу між традицією й інновацією. Англомовні запозичення та кальки є не лише результатом міжмовного контакту, а й показником живучості французької як системи, здатної адаптуватися до глобальних змін без втрати власної ідентичності. Перспективними напрямками подальших досліджень є аналіз комунікативних стратегій використання англіцизмів у різних соціальних групах та вплив цифрових медіа на їхню динаміку.

Список використаних джерел:

1. Білоус О. Англіцизми у французькому молодіжному жаргоні: динаміка та соціолінгвістичний аспект. *Іноземна філологія*. 2021. № 134. С.57–64.
2. Мельник І. Функціонально-семантичні особливості англомовних запозичень у французькій пресі. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2019. № 10. С. 122–129.
3. Петренко Г. Кальки в сучасній французькій мові: тенденції та перспективи розвитку. *Філологічні студії*. 2022. № 26(2). С. 44–52.
4. Duchêne A. *Langue, travail et globalisation : Une sociolinguistique du capitalisme*. Paris : Editions Lambert-Lucas, 2020. 196 p.
5. Furiassi C., Pulcini V., Rodríguez González, F. *The Anglicization of European Lexis*. Amsterdam: John Benjamins Publishing, 2012. 123 p.
6. Humbley J. Les anglicismes en français contemporain : réalités et représentations. *Revue Française de Linguistique Appliquée*. 2018. № 23(2). P. 7–24.
7. Loubier C. L'anglicisation du français : perceptions, attitudes et politiques linguistiques. *Études de linguistique appliquée*. 2014. № 174(2). P. 201–218.
8. Rey A., Chantreau S. *Dictionnaire historique de la langue française*. Paris : Le Robert, 2016. 1243 p.
9. Sablayrolles J.-F. *Les mots des autres : les emprunts linguistiques du français d'aujourd'hui*. Paris: Presses Sorbonne Nouvelle, 2021. P. 36–44.

Петручик А., студентка 1 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Михальчук С. О., канд. політ. н, доцент
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ФРАНЦУЗЬКІ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Прислів'я та приказки є ключовим компонентом національної мовної культури, який репрезентує життєві правила, соціальні цінності та моральні орієнтири певного народу. Французькі паремії вирізняються раціональністю, іронічністю та прагненням до гармонії – особливостями, що характерні для французької національної ідентичності.

Метою даної роботи є аналіз структурно-семантичних та культурно-семантичних особливостей французьких прислів'їв і приказок. Завдання: класифікувати основні типи висловів, навести приклади їх семантики та проаналізувати відображення національного характеру.

Французькі прислів'я можна умовно поділити на кілька функціонально-семантичних груп [3; 5]:

1. Прислів'я про працю та діяльність
 - *Petit à petit, l'oiseau fait son nid* – поступовість і терпіння.
 - *Il faut battre le fer pendant qu'il est chaud* – раціональна ініціатива.
2. Прислів'я про мораль і поведінку
 - *Tout flatteur vit aux dépens de celui qui l'écoute* – критика лестоців і моральний урок.

- *Chacun voit midi à sa porte* – баланс між індивідуальними поглядами і соціальною толерантністю.

3. Прислів'я про любов і стосунки

- *L'amour est aveugle* – універсальна психологічна спостережливість.
- *À bon chat, bon rat* – чесна взаємодія між сторонами.

4. Прислів'я про удачу, долю та обережність

- *Il ne faut pas vendre la peau de l'ours avant de l'avoir tué* – іронічний реалізм і раціоналізація ризику.

Ця класифікація дозволяє виявити, що французькі паремії тяжіють до поєднання моральної регуляції та інтелектуальної образності, де логіка і ритм мовлення важливі так само, як і смисл.

Французькі прислів'я демонструють кілька характерних особливостей [2]:

- Раціональність і логіка – більшість паремій обґрунтовує поради через конкретний досвід, часто у формі метафори (*Petit à petit, l'oiseau fait son nid*).
- Іронія та гумор – критичні вислови подаються з відтінком дотепності (*Tout flatteur vit aux dépens de celui qui l'écoute*).
- Соціальна толерантність – підкреслюється повага до чужої точки зору (*Chacun voit midi à sa porte*).
- Естетизація повсякденного – ритмічність, рима, гра слів формують своєрідний літературний стиль паремій.

Крім того, прислів'я містять гендерні та соціальні маркери, що фіксують традиційні ролі, хоча сучасні адаптації (anti-proverbs) показують тенденцію до нейтралізації стереотипів [4; 6].

Паремії репрезентують французькі цінності через конкретні образи:

1. Поступовість та розсудливість:

- *Petit à petit, l'oiseau fait son nid* – обережне досягнення мети.
- *Il faut battre le fer pendant qu'il est chaud* – раціональна активність.

2. Моральна оцінка і соціальна взаємодія:

- *Chacun voit midi à sa porte* – поєднання індивідуалізму і толерантності.
- *Tout flatteur vit aux dépens de celui qui l'écoute* – критика лестоців.

3. Іронія та гумор:

- *À bon chat, bon rat* – чесна взаємодія, дотепне зображення суперництва.
- *Il ne faut pas vendre la peau de l'ours avant de l'avoir tué* – іронічний реалізм.

4. Сучасні цифрові трансформації:

- *L'habit fait le moine, surtout sur Instagram* – приклад адаптації класичного прислів'я до цифрового середовища.

Ці приклади ілюструють, що французькі прислів'я формують у мовців відчуття гармонії між розумом, емоціями і соціальною відповідальністю.

Сучасні медіа та цифровий простір породили явище *anti-proverbs* – перероблених прислів'їв, які зберігають структуру, але змінюють зміст для гумористичного або критичного ефекту. Це демонструє життєздатність традиційної паремійної системи у нових комунікативних умовах [6].

Подібні трансформації також сприяють переосмисленню гендерних стереотипів, дозволяючи сучасній молоді коментувати культурні традиції через іронію та саморефлексію.

Французькі прислів'я та приказки є важливим маркером національного характеру. Вони поєднують: раціональність і логіку, іронію та гумор, соціальну толерантність та естетичність мови.

Крім того, вони адаптуються до цифрового середовища та сучасних соціальних трансформацій, зберігаючи культурну ідентичність та цінності. Таким чином, паремії виконують подвійну функцію: передають традиції й формують сучасне уявлення про французьку ментальність.

Список використаних джерел:

1. Anscombe J.-C. Quelques remarques sur l'origine des proverbes. *Lexis : Journal in English Lexicology*, 2024. 125 p.
2. Gómez-Jordana Ferary S. Le proverbe : vers une définition linguistique. *L'Harmattan*. 2012. P. 14–17.

3. Hrisztova-Gotthardt H., Aleksa Varga M. Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies. *De Gruyter Open*. 2015. P. 23–26.
4. Lomotey B. Gender Ideologies and Power Relations in Proverbs. *Journal of Language and Culture Studies*. 2020. P. 112–119.
5. Mieder W. Proverbs: A Handbook. *Greenwood Press*. 2004. P. 53–58.
6. Tuzcu Ö. The Mechanisms of Intentional Adaptation in the Creation of Anti-Proverbs. *NALANS Journal*. 2021. P. 76–81.

Подольська В., студентка 1 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Михальчук С. О., канд. політ. н, доцент
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

МОВА ТА ГЕНДЕР: ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Французька мова перебуває в тісному зв'язку з питанням гендеру на кількох рівнях: граматичному, лексичному та соціально-прагматичному. З одного боку, система граматичних родів (masculin/féminin) є невід'ємною частиною структури, створюючи фон для репрезентації гендеру в мовленні. Наприклад, дослідження D. Ауоун показує, що носії французької значною мірою обирають граматичний рід для кожної лексичної одиниці як індивідуальний атрибут, а не лише через фонетико-морфологічні підказки [3]. Отже, граматичний рід у французькій виступає не лише формальною ознакою, а й культурно-мовним маркером.

Друге поле – лексична й соціальна сфера, де гендер відображається через словникові вибори, варіанти звертання, маркери включення/виключення.

Наприклад, практика використання «*écriture inclusive*» (включного письма), використання форм «*étudiantes*», «*toutes et tous*», створює прагматичний вплив на сприйняття гендеру в тексті. У дослідженні V. Luchkevych аналізовано особливості лексики рекламних текстів французькою, де гендерно-марковані слова підсилюють стереотипні ролі жінок або виробляють асоціації з «жіночими» товарами [5]. Таким чином, мовна практика відображає та водночас впливає на соціальні уявлення про гендер.

Третій аспект торкається прагматичної комунікації і мовної політики: сучасні дискусії у Франції про гендерно-нейтральну мову, виклики лінгвістичної інклюзивності та мовні реформи. Наприклад, M. Hagen показує, що використання інклюзивної мови стає засобом позиціонування мовця як модерного, толерантного, але також зустрічає опір із боку інституцій, що захищають традиційну форму мови [4]. Станом на сьогодні можна констатувати, що французька мова активізує гендерну тему в мовній практиці та політиці, і цей процес має значний соціальний вплив.

Типологічно доцільно виділити три основні рівні впливу гендеру в сучасній французькій мові: 1) граматичний – родова категорія, узгодження, гендерні форми; 2) лексичний – вибір слів, маркери гендеру, фемінітиви (наприклад «*une écrivaine*» замість «*un écrivain*»); 3) прагматичний – комунікативні стратегії, мовна політика, включення/виключення гендерних формальностей. У такому розумінні гендер проявляється як лінгвопрагматичний параметр, що впливає на вибір мовця, структуру висловлювання та соціальну інтерпретацію комунікації.

Враховуючи сучасні тенденції досліджень, варто підкреслити декілька ключових результатів: по-перше, опитування серед франкофонних студентів показали, що молодші покоління частіше підтримують інклюзивну форму письма та звертання, ніж старші [4]. По-друге, аналіз лексики в медіа вказує на те, що жіночі професійні назви (фемінітиви) використовуються частіше ніж раніше, але все ще зберігається тенденція до автоматичного використання маскулінної форми як нейтральної [5]. Отже, хоча зміни відбуваються, вони є поступовими та часто супроводжуються соціально-мовними напруженнями.

У підсумку, феномен мови і гендеру у французькому контексті набуває багатогранного значення. Він не обмежується граматикою, але охоплює лексичні вибори й соціально-прагматичні стратегії.

Список використаних джерел:

1. Петренко Г. Кальки фемінітивів у сучасній французькій мові: між нормою та інновацією. *Філологічні студії*. № 26(2). 2022. С. 44-52.
2. Фролова О. Гендерно-нейтральна лексика та французька мовна політика. *Мовознавство*. 2021. № 9. С. 98-107.
3. Ayoun D. Grammatical gender assignment in French: Dispelling the native speaker myth. *Journal of French Language Studies*, 2017. DOI:10.1017/S0959269517000036. (дата звернення: 21.10.2025).
4. Hagen M. Gender inclusive language in French: Linguistic, literary, and pedagogical explorations. *University of Minnesota*, 2024. URL: <https://hdl.handle.net/11299/270589> (дата звернення: 22.10.2025).
5. Luchkevych V. "Gender marked vocabulary in French language advertising." *European Science*, 11(2-012), 2022. DOI:10.30890/2709-2313.2022-11-02-012 (дата звернення: 22.10.2025).
6. Ndoeye, M. Language, Gender and Social Change in Francophone Africa. *Travail, Genre et Sociétés*. 2020. № 14(1). С. 45-60.

Сорока Ю., студентка 6 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Михальчук С. О., канд. політ. н, доцент
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ROMY: ЯК ФРАНКОМОВНА БЛОГЕРКА СТВОРЮЄ ВЛАСНИЙ СТИЛЬ ЧЕРЕЗ СЛЕНГ

У сучасному цифровому світі блогерський дискурс стає потужним інструментом самовираження, формування індивідуального стилю та впливу на широку аудиторію. Соціальні мережі відкривають нові можливості для творців контенту, які завдяки мові, манері спілкування та автентичному самопрезентуванню формують власний імідж. Одним із таких прикладів є франкомовна блогерка *ROMY*, яка за допомогою сленгу та неформальних виразів створює унікальний стиль спілкування зі своєю спільнотою. У даному дослідженні розглянемо особливості використання сленгу у її відео та соціальних мережах, а також простежимо, як мовні засоби сприяють побудові індивідуального бренду блогерки.

ROMY – представниця південного регіону Франції, зокрема міста Монпельє. Ромі - засновниця бренду одягу та аксесуарів для жінок *glace.studio*. Її блог рясніє різноманітними тематиками – від подорожей та моди, до лайфстайлу та самоорганізації. Блогерка особливо захоплена азійськими країнами, а саме Південною Кореєю та Японією. Тому аудиторія має змогу насолоджуватися професійно знятими відео із цих країн. Під час зйомки відео Ромі використовує багато неформальних виразів та сленг, тому для аналізу ми обрали декілька відео з її ютуб-каналу, а саме *JE PARS EN CORÉE SUR UN COUP*

DE TÊTE, 72H avec ma famille en Suisse ! (shopping, fondue, festival...), 72H dans le rush de mes rdv pro (shooting, event, co-création...) та JE FILME MON 1ER JOUR D'ÉCOLE EN CORÉE DU SUD ! (j'ai peur).

Ми спробували класифікувати виявлений сленг та неформальні вирази. Першою розглянемо категорію лексики для опису загальної атмосфери, куди ми віднесли слова-приставки як от « *grave* », « *trop bien* », « *un truc de ouf* », « *c'est un délire* », « *c'est trop méga cool* ». Далі розглянемо категорію слів для опису людей та речей. Можемо використовувати такі вирази: « *bombasse* », « *sugar mommy* », « *shlag* », « *bibin* », « *les cops-les copains* », « *trop kiki* », « *trop mimi* », « *  a part sur un petit look sac poubelle* », « *trop stylé* », « *boubou* », « *trop chelou* », « *c'est une dinguerie* », « *claqué au sol* ». Для опису емоцій використовується такий сленг : « *j'ai trop h  te* », « *  a tire la gueule* », « *tu stresses?* », « *  a me fume* », « *t'inquiète* », « *se prendre la tête* ». Також виділяємо узагальнену категорію дієслів:

- « *Se faire un ravalement de façade* » – неформальний вираз, що означає «нанести макіяж»;
- « *Se tailler* » – альтернатива виразу « *on part* » та « *on s'en va* »;
- « *Fermer sa gueule* » – більш забарвлений вираз для використання замість нейтрального варіанту « *se taire* »;
- « *On va se remplir la pense* » – означає « *manger* »;
- « *On s'est p  t   le bide* » – схоже на попередній вираз, однак в даному випадку означає «переїсти»;
- « *Se caler* » – дієслово зі сленговим відтінком, що в нейтральному образі звучало б як « *se poser confortablement* »;
- « *Se choper un taxi* » – використовуємо поряд із « *trouver ou attraper un taxi* ».

Ці вирази мають ідіоматичний характер, тому схильні до надмірної експресії. [1, с. 170]. Також ми натрапили на деякі унікальні вирази. Наприклад, « *rage quit* » – вираз, запозичений зі сфери комп'ютерних ігор, що означає «покинути гру». У щоденному використанні значення цього виразу можемо інтерпретувати як «покинути якусь справу через зникнення інтересу». « *Tout le tralala* » - вираз для опису другорядних речей, дрібничок необхідних для якоїсь

справи. Нам вдалося зібрати кілька виразів для опису смаку та страв (*cracher du feu, ça pique, bruncher*). При аналізі профілю Ромі ми не зауважили перенаповнення англіцизмами. Ось декілька прикладів, які ми помітили – « *me myself* », « *crash test* », « *focus* », « *let's go* », « *OMG mon rêve* ».

Ми враховували активність блогерки у різних соціальних мережах. Розглянемо детальніше Х (Твіттер), що є досить controversійною соціальною мережею, а сучасна молодь охрестила її «токсичною». Навіть Ромі у шапці свого профілю ніби-то легко натякнула на це : « *Un peu d'icetea (et pas fuzetea) dans ce monde de brutes* ». Меланж алюзій на напої – це стилістичний хід Ромі. Загалом, Х це не та платформа, яка користується успіхом молоді. Ромі робить ретвіти цікавих постів, інколи пише короткі записи своїх думок, або вражень від іншого контенту. Наприклад, вона коментувала 7 сезон популярного шоу «*Marié au premier regard*». Наведемо кілька реплік в її стилі. « *Il m'a tendu le daron, il va pas tout gâcher avec son caractère de bœuf quand même #mapr7* », « *Emanuel et Léa au final ils sont bcp trop mimssss #mapr7* », « *Mariés au premier regard si le casting est pas à 85% originaire d'Occitanie ils meurent? #MAPR2023 #mapr* ». Також хочемо виділити два твіти, які привернули нашу увагу, а саме : « *Purée, après 1 an sans accès à Twi, je suis enfin de retour. J'ai loupé quoi dernièrement ?* » та « *Date bloquée dans l'agenda* ». Останню фразу Ромі використала для поста, де пише про анонс фільму у стилі аніме.

Проведений аналіз показав, що *ROMY* активно використовує сленг як засіб створення невимушеної атмосфери, підкреслення близькості з аудиторією та формування власного комунікативного стилю. Її мовлення поєднує сучасні розмовні тенденції, гумор, культурні алюзії та помірне використання англіцизмів. Це дає змогу блогерці залишатися автентичною та впізнаваною серед численних контент-мейкерів франкомовного простору. Таким чином, мова стає для *ROMY* інструментом спілкування та важливою складовою її креативного самовираження та особистісного бренду.

Список використаних джерел:

1. Zubrytskyi R. Y., Virstiuk O. D., Bohaichuk O. S. The characteristics of the pragmatic idioms in English and the specific features of their translation into Ukrainian. Transcarpathian philological

studies. 2024. Vol. 1, no. 33. P. 168-173. URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.33.1.29> (дата звернення: 18.11.2024).

2. <https://www.youtube.com/@ROMYYTB>
3. <https://www.instagram.com/romy/>
4. <https://x.com/freelyfall>

Хома Ю., студентка 4 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Галян О. В., канд. філол. н., доцент
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

ОНТАРСЬКА ФРАНЦУЗЬКА МОВА ЯК ПРИКЛАД МОВНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ

Мовна варіативність є однією з центральних проблем сучасної соціолінгвістики – наукової дисципліни, що вивчає комплекс питань, пов'язаних із суспільною природою мови, її громадськими функціями та механізмом впливу соціальних чинників на мову. Для кожної мови характерна диференціація – існування певних варіацій, що включають літературну мову, діалекти, просторіччя та інші форми. Онтарська французька мова є яскравим прикладом такої мовної варіативності, функціонуючи в складному англomовному середовищі провінції Онтаріо та зберігаючи унікальні особливості при одночасному впливі англійської мови та сучасної стандартної французької [1].

Французька мова є рідною для понад 500 000 осіб в Онтаріо, що становить приблизно 4,7% населення провінції. За даними 2021 року, в Онтаріо проживали 652 540 франкофонів. Сучасна мовна політика Онтаріо базується на Законі про

послуги французькою мовою (French Language Services Act), прийнятому у 1986 році. Цей закон визнав французьку мову «історичною мовою Онтаріо» та офіційною мовою освітньої системи, судочинства та законодавчих органів провінції [2].

У 2021 році Université de l'Ontario français прийняв перших студентів денної форми навчання, ставши першим франкомовним університетом провінції [2]. З провінційною підтримкою у 2023–2024 роках Університет Оттави та UOF збільшили кількість місць для програм підготовки вчителів французької мови, що включає фінансування 70 додаткових місць [4].

У багатьох англomовних школах Онтаріо існує програма «французького занурення» (French immersion), коли всі або частина предметів викладаються французькою мовою [1]. Це сприяє підтримці французької мови в англomовному середовищі та формує особливе середовище для функціонування онтарської французької.

Онтарська французька демонструє фонетичні особливості, успадковані від французьких діалектів епохи колонізації. Канадська французька відома збереженням альвеолярного [r], на відміну від увулярного [ʁ], поширеного у сучасній паризькій французькій [1]. Також для канадської французької характерна наявність африкатизації приголосних [t] та [d] перед високими голосними [i] та [y], що надає мові особливого звучання, яке легко відрізнити від європейської французької [1].

Лексичний склад онтарської французької включає численні запозичення з англійської мови, що є природним наслідком тривалого білінгвізму та мовного контакту [3]. У повсякденному мовленні франко-онтарійці можуть використовувати англійські слова для позначення реалій сучасного життя, технологій, професійної термінології. При цьому відбувається морфологічна та фонетична адаптація запозичень до французької системи. Водночас онтарська французька зберігає архаїчну лексику, яка вже вийшла з ужитку у сучасній європейській французькій [1]. Впливу англійської зазнають також синтаксичні структури, що проявляється у калькуванні англійських конструкцій.

Франко-онтарійська спільнота підтримує активне культурне життя. У провінції діють три франкомовні телевізійні станції: Télévision française de l'Ontario (TFO), ICI Radio-Canada Télé та Unis TV [2]. Cinéfranco у Торонто, заснований у 1997 році, відзначає та просуває франкомовні фільми в Онтаріо. La Nuit sur l'étang – популярний франкофонний музичний фестиваль у Садбері з 1973 року [2].

Франко-онтарійські ігри є найбільшим зібранням молодих франко-онтарійців у провінції. Festival Franco-Ontarien – головний фестиваль в Оттаві для франкофонів та франкофілів. Ці культурні заходи створюють простори для використання та розвитку онтарської французької мови [2].

Перспективи розвитку онтарської французької пов'язані з декількома факторами. Франкофонна імміграція збагачує спільноту, приносячи нові варіанти французької мови [4]. Розвиток франкомовної освіти забезпечує передачу мови новим поколінням. Активне культурне життя та медіа простір створюють домени для використання онтарської французької.

Проте виклики залишаються значними: зниження індексу безперервності мови, обмежені території надання франкомовних послуг та домінування англійської в публічній сфері створюють постійний тиск на франко-онтарійську спільноту [5]. Станом на 2021 рік спостерігаються позитивні тенденції у залученні франкофонних іммігрантів та розвитку освітньої інфраструктури.

Онтарська французька мова являє собою яскравий приклад мовної варіативності, що виникає внаслідок складної взаємодії історичних, географічних, соціальних та політичних факторів. Як регіональний варіант канадської французької, онтарська французька демонструє унікальні лінгвістичні особливості: фонетичні архаїзми, лексичні запозичення з англійської мови, збереження історичних форм та синтаксичні впливи контактних мов [2].

Дослідження онтарської французької має важливе значення для розуміння механізмів мовної варіативності, процесів мовного контакту та збереження мовних меншин. Воно демонструє, як мовні спільноти адаптуються до складних

соціолінгвістичних умов, зберігаючи свою ідентичність при одночасній взаємодії з домінуючою мовою.

Список використаних джерел:

1. Мови Канади Вікіпедія. 2020. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мови_Канади
2. Онтаріо Енциклопедія Сучасної України. Київ, 2022. URL: <https://esu.com.ua/article-75988> (дата звернення; 20.10.2025).
3. Соціолінгвістика/ Вікіпедія. 2024. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Соціолінгвістика> (дата звернення; 22.10.2025).
4. Government of Ontario. 2025 Report on Francophone Affairs/ 2025. URL: <https://www.ontario.ca/page/2025-report-francophone-affairs> (дата звернення; 21.10.2025).
5. Statistics Canada. Key facts on the French language in Ontario in 2021/ 2023. URL: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/89-657-x/89-657-x2023017-eng.htm> (дата звернення; 19.10.2025).

Цимбалюк Є., студентка 1 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Михальчук С. О., канд. політ. н, доцент
кафедри романської філології
Волинського національного
університету імені Лесі Українки

ФРАНЦУЗЬКІ ДІАЛЕКТИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ВАРІАНТИ МОВИ

Французька мова відома своєю літературною традицією та статусом міжнародної мови, але всередині країни вона демонструє значну внутрішню

варіативність. Відмінності між регіональними варіантами та діалектами відображають історичні, соціокультурні й географічні особливості. Сучасна французька мова є результатом довготривалого процесу стандартизації, який не знищив локальні форми, а радше трансформував їх у регіональні варіанти, здатні підтримувати локальну ідентичність [8]. Регіональна варіація французької має значення не лише для історії мови, але й для сучасних соціолінгвістичних досліджень, виявляючи механізми взаємодії стандарту й локальних форм.

До XVII століття Франція була мовно роздібненою територією. Поряд із групою *langue d'oïl* на півночі та *langue d'oc* на півдні існували численні локальні діалекти: бретонська, корсиканська, пікардійська, нормандська тощо. А. Lodge [8] підкреслює, що стандартизація французької під час періоду абсолютизму мала на меті не лише уніфікацію мови, але й політичну консолідацію держави. Водночас F. Martineau [9] зазначає, що місцеві діалекти трансформувалися у регіолекти, зберігаючи фонетичні, лексичні та граматичні особливості й адаптуючись до нормативного французького, що дозволяє їм залишатися активною частиною мовної системи.

Сучасна французька характеризується дігლოსією між нормативною мовою та регіональними варіантами. N. Armstrong та T. Pooley [1] підкреслюють, що у більшості регіонів Франції мовці володіють двома рівнями французької – нормативним і регіональним, де другий використовується у побуті й соціальних контактах. Наприклад, у Ліоні, Марселі та Тулузі спостерігаються характерні фонетичні та лексичні маркери, які дозволяють ідентифікувати регіональну приналежність мовця. Ця варіативність слугує не лише засобом комунікації, а й маркером соціальної та культурної ідентичності.

Розвиток цифрових медіа сприяв відродженню інтересу до регіональних мов та діалектів. Соціальні мережі, регіональні ЗМІ та музика активно підтримують популяризацію регіональних варіантів французької, наприклад бретонської, провансальської та окситанської [4]. Важливо, що цифрова платформа дозволяє регіональним формам існувати на рівні видимості та впливу, що раніше було неможливо через централізовану мовну політику.

Французька мова проявляє поліцентричність не лише в межах Франції, а й у франкомовному світі. Е. Beniak [2] досліджує канадські, бельгійські та швейцарські варіанти французької, показуючи, що вони формують власні норми, водночас залишаючись взаємно зрозумілими. Такий поліцентризм демонструє гнучкість мови, здатної адаптуватися до локальних соціокультурних умов без втрати стабільності комунікації.

Регіональна варіація проявляється на різних рівнях:

- фонетичному: різна артикуляція носових голосних, [r], [h], інтонаційні патерни [3];
- лексичному: наявність архаїзмів та локальної лексики, що часто зберігає історичні ознаки [1];
- граматичному: зміни у використанні родів та чисел у субстантивах, особливості синтаксичних конструкцій [7].

Ці варіанти демонструють глибоку інтеграцію регіональних рис у сучасну французьку, де вони функціонують не як архаїчні залишки, а як живі мовні маркери.

Сучасна політика підтримки регіональних мов у Франції має комплексний характер. Видання *French Language Policies and the Revitalisation of Regional Languages in the 21st Century* [5] описує стратегії освіти та медіа, спрямовані на відновлення бретонської, окситанської та інших мов. Збереження регіональних мов забезпечує культурну різноманітність та підтримує багатомовну ідентичність. М. Hornsby [6] та Р. Leclercq [7] зазначають, що політика реінтеграції діалектів у навчальні програми стимулює розвиток плюралінгвальної компетенції молодих поколінь.

Аналіз французьких діалектів та регіональних варіантів засвідчує, що французька мова – це поліцентрична, динамічна система:

- 1) вона поєднує стандарт і регіональні варіанти, що взаємодіють на фонетичному, лексичному й граматичному рівнях;
- 2) регіональна варіація відображає соціальні, культурні та історичні особливості спільнот;

- 3) цифрові медіа та освітня політика сприяють відродженню регіональних форм;
- 4) французька зберігає взаємну зрозумілість у франкомовному світі, демонструючи гнучкий поліцентризм.

Подальші дослідження повинні фокусуватися на міжпоколінній динаміці, впливі глобалізації на регіональні варіанти та порівняльному аналізі з іншими франкомовними країнами.

Список використаних джерел:

1. Armstrong N., Pooley T. Social and Linguistic Change in European French. *Palgrave Macmillan*, 2010. P. 1–7.
2. Beniak, E. French outside France: History, Status and Linguistic Variation. *Routledge*, 2012. P. 41–47.
3. Boughton, Z., Pipe, K. Phonological variation and change in the regional French of Alsace: Supralocalisation, age, gender and the urban–rural dichotomy. *Journal of French Language Studies*. 2020. № 30(3). P. 16–18.
4. Costa J. Language revitalisation policies: The discursive construction of Corsican. *Current Issues in Language Planning*. 2013. № 14(3). P. 53–55.
5. Harrison M., Joubert A., French Language Policies and the Revitalisation of Regional Languages in the 21st Century. *Springer*. 2019. P. 12–14.
6. Hornsby M. Revitalising minority languages: New speakers of Breton, Yiddish and Lemko. *Palgrave Macmillan*. 2020. P. 63–67.
7. Leclercq P. Variation et normes dans le français contemporain. *Presses universitaires de Rennes*. 2019. P. 108–110.
8. Lodge A. A Sociolinguistic History of Parisian French. *Cambridge University Press*. 2013. P. 12–19.

Чайковська О., студентка 4 курсу
факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Науковий керівник:
Галян О. В., канд. філол. н., доцент
кафедри романської філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

УТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ АКРОНІМІВ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Акронімізація у французькій мові є одним із найпродуктивніших способів словотворення в сучасному суспільстві. Вона забезпечує економію мовних засобів і відповідає тенденції до лаконічності у науково-технічній, медійній та діловій комунікації. Акроніми сприяють компресії висловлення, дозволяючи створювати короткі, зручні для сприйняття одиниці, що відображають розвиток французької мови в умовах глобалізації [5].

Мета дослідження – з'ясувати способи утворення акронімів у французькій мові, визначити їхні структурні та функціональні особливості. Проблему акронімізації у французькій мові досліджували такі науковці: О. В. Галян, О. М. Мартинюк, М. П. Кочерган, Т. Р. Кияк та інші [1].

Акронімізація у французькій мові виконує кілька функцій:

- економічну, завдяки скороченню довгих назв;
- комунікативну, адже акроніми спрощують обмін інформацією;
- стилістичну, оскільки в деяких контекстах вони надають висловленню офіційності або динамізму [3].

Поняття акронім (фр. *acronyme*) походить від грецьких слів *akros* – «крайній» і *опута* – «ім'я». Акронімом вважають слово, утворене з початкових елементів (літер або складів) кількох слів, яке вимовляється як єдине ціле. На відміну від аббревіатур, що читаються по літерах (BBC, TVA), акроніми вимовляються як звичайні слова (UNESCO, SIDA, OTAN).

Науковці виділяють кілька способів утворення акронімів:

Ініціальна аббревіація – створення нового слова з перших літер кожного компонента словосполучення: ONU (Organisation des Nations Unies), OTAN (Organisation du Traité de l'Atlantique Nord), UNESCO (Organisation des Nations Unies pour l'Éducation, la Science et la Culture) [1].

Складова аббревіація, коли поєднуються початкові частини слів або склади: Insee (Institut national de la statistique et des études économiques), Framasoft (FRAnçais + MAériel + SOFTware), Minitel (Médium interactif par numérisation d'information téléphonique).

Змішаний тип, який поєднує ініціальні літери та повні морфеми: Aérospatiale, Météo-France, Carpegmini (від Capitale + Gemini). Утворення акронімів тісно пов'язане із розвитком неологізації у французькій мові, оскільки більшість таких одиниць мають неологічний характер і згодом закріплюються у словниках[1].

Акронімізація є частиною загальної тенденції до компресії мовлення, тобто скорочення обсягу мовного матеріалу без втрати інформаційного змісту [2; 4; 5]. Це особливо помітно в медіа, де лаконічність подачі інформації відіграє ключову роль. У політичному та державному дискурсах акроніми стали невід'ємним елементом мови адміністрації: RATP (*Régie Autonome des Transports Parisiens*), SNCF (*Société Nationale des Chemins de fer Français*), EDF (*Électricité de France*). У масовій культурі акроніми також широко використовуються: OVNI (*Objet Volant Non Identifié* – «НЛО»), RADAR (*RADio Detection And Ranging*), COVID (*Coronavirus Disease*). Ці одиниці не лише відображають тенденції до спрощення, а й швидко стають частиною активного словника французів [3]. Значна кількість французьких акронімів з часом повністю лексикалізуються – тобто втрачають зв'язок із вихідним словосполученням і функціонують як

звичайні слова. Наприклад: *le laser* (з англ. *Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation*), *le radar*, *le sida* (*Syndrome d'Immuno-Déficience Acquis*). Такі слова можуть утворювати форми множини (*les lasers*, *les radars*) або навіть похідні форми (*un sidéen*, *une sidéenne* – хворі на СНІД). Це свідчить про високий рівень морфологічної інтеграції акронімів у систему французької мови [6].

Акронімізація – це не просто спосіб скорочення слів, а механізм оновлення лексики, який відповідає вимогам сучасного суспільства до швидкості та ефективності комунікації. Французькі акроніми демонструють гнучкість мови, її здатність адаптуватися до нових соціальних і технологічних реалій. Вони поєднують у собі інформативність, компактність і стилістичну нейтральність, що робить їх незамінними в офіційній, технічній і повсякденній комунікації.

Список використаних джерел:

1. Галян О. В., Мартинюк О. М. Формування акронімів як спосіб утворення неологізмів у науково-технічних текстах (на матеріалі французької мови). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. Вінниця: ТОВ «фірма Планер», 2021. Вип.32. С. 154–163.
2. Олифіренко В. В. Функціонально-семантичні особливості аббревіатур у французькій мові. Київ: КНЛУ, 2018. 142 с.
3. Структурні та функціональні характеристики аббревіатур у французьких ЗМІ. *Збірник наукових праць КНЛУ*. Київ : Видавництво КНЛУ, 2020. Вип. 15. 198 с.
4. Лимар М. Ю. Особливості перекладу французьких акронімів українською мовою. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2022. 97 с.
5. Підгірна Н. М. Різновиди лінгвістичної компресії у французькій мові. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. Херсон: Видавництво ХДУ, 2019. Вип. 38. 212 с.
6. Попко І. А. Проблеми перекладу науково-технічних термінів французького походження в українській мові. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 134 с.